

Een pas op de plaats

Een overzicht van
de resultaten van
het derde jaar
Zuyd Innoveert
2015-2016

Een pas op de plaats

Een overzicht van de resultaten
van het derde jaar Zuyd Innoveert
2015-2016

Kernteam Zuyd Innoveert

Zuyd
oktober 2016

Inhoudsopgave

Voorwoord	4	Project Team Innovative Teaching	43
Kitty Kwakman		Faculteit International Business and Communication	
Tijdslijn 2015-2016	6	YEZ-TV	47
Feiten en cijfers	10	Faculteit Management en Recht	
Innoveren borgen met 21e eeuwse vaardigheden	14	Social@Workhouse	51
Lex Sanou		Faculteit Sociale Studies en Educatie	
Presentatie projecten ZIP februari 2015	18	Overzicht goedgekeurde projecten ZIP-ronde oktober 2015	56
Fysische basisconcepten app	19	Overzicht goedgekeurde projecten ZIP-ronde maart 2016	62
Faculteit Bèta Sciences and Technology		Even voorstellen	64
Implementatie van interprofessioneel opleiden en samenwerken	23	Speerpunt Internationalisering Mieke van Riet en	64
Faculteit Gezondheidszorg		Jeannette Oostijen	
Zelfmanagement: het patiëntperspectief	27	Zuyd Professional Ed Bosschaart	66
Faculteit Gezondheidszorg		Nawoord	68
Beoordelingsinstrument voor evidence-based besluitvorming	31	Marcel van der Klink, Dominique Sluijsmans	
Faculteit Gezondheidszorg		Colofon	72
It's all about EARS (Excellent Analysis – Reading at Sight)	35		
Faculteit Kunsten			
Curious People	39		
Faculteit Hotel en Facility Management			
(in samenwerking met De Nieuwste Pabo)			

Voorwoord

Het derde jaar van Zuyd Innoveert zit er alweer op! Het was een spannend jaar. Er is een aantal zaken aangepast op basis van de ervaringen uit de eerste twee jaren, maar er wordt ook al voorzichtig nagedacht over de periode na september 2017 als het programma Zuyd Innoveert afloopt. Tijd voor een pas op de plaats.

Naar aanleiding van de evaluatie van de eerste twee jaar heeft het programma-management besloten in het studiejaar 2015-2016 het onderscheid tussen micro- en macroprojecten te laten vervallen en ook de drempel om een aanvraag in te dienen te verlagen. Ook wilden we studenten nadrukkelijker aanspreken als innovators en hen uitnodigen om projectaanvragen in te dienen. Dit heeft geleid tot het starten met Zuyd Innoveert Pitches. Medewerkers én studenten konden in het afgelopen jaar – in oktober en maart - een innovatie-idee pitchen voor een deskundige jury tijdens een Zuyd Innoveert Pitch (ZIP) bijeenkomst. Als de jury het idee goedkeurde, kreeg de initiatiefnemer het verzoek om een projectvoorstel uit te werken. Vanuit het programma Zuyd Innoveert wordt op een tussen-tijdse versie van het projectplan feedback gegeven. Zo weten de projectleden zeker dat het definitieve plan aan alle voorwaarden voldoet.

Aan het einde van het studiejaar 2014-2015 zijn de eerste negen projecten die volgens de nieuwe aanvraagprocedure tot stand zijn gekomen, goedgekeurd. Deze negen ZIP-projecten zijn gestart op 1 september 2015 en hebben zich gepresenteerd tijdens de Zuydbrede innovatiebijeenkomst op 8 oktober 2015. De resultaten van de projecten kunt u vinden in deze publicatie. Tijdens de pitch-ronde van oktober 2015 zijn nog eens acht projecten gestart, ook zij presenteren zich kort. De laatste ronde in maart heeft geleid tot de goedkeuring van

zeven projecten, zij zijn gestart in september 2016 en zullen zich presenteren in de volgende Zuyd Innoveert publicatie. Het is mooi om te zien dat bij een aantal projecten studenten initiatiefnemer zijn,

Tijdens de Zuydbrede bijeenkomst op 8 oktober 2015 zijn we door mr. Marjolein ten Hoonte, directeur arbeidsmarktontwikkeling Randstad Groep geïnspireerd door haar lezing over de arbeidsmarkt van de toekomst en de implicaties voor het onderwijs. Tevens hebben de macroprojecten die in 2014-2015 zijn uitgevoerd een workshop georganiseerd. De middag werd afgesloten door een verrassende cabaretvoorstelling van Paul Smit, die ons op zeer humorvolle wijze meenam in de competenties die van belang zijn voor innovatie en samenwerken. Zijn bijdrage maakt ons weer bewust hoe belangrijk het is om ook (met elkaar) te blijven lachen. Humor is zeer belangrijk in innovatieprocessen!

In het afgelopen jaar hebben onder leiding van het programmamanagement ook lerende audits plaatsgevonden, waarbij projectleiders- en deelnemers van verschillende projecten elkaars voortgang presenteerden. Het is mooi om te zien met welke professionaliteit dit gebeurt, maar ook hoe belangrijk het is via deze krachtige werkvorm kennis en ervaringen te delen.

De ervaringen van het afgelopen jaar hebben wederom laten zien hoeveel collega's en studenten gemotiveerd zijn het onderwijs te vernieuwen. We zien ook dat er veel behoefte blijft aan het verbeteren van het curriculum. Zuyd Innoveert geeft de kans tot ruimte het curriculum opnieuw te bezien, te herontwerpen op basis van nieuwe inzichten en behoeften uit de beroepspraktijk. Dat deze tijd en rust er niet structureel is, zien we als een belangrijke constatering en zullen we serieus nemen in het nadenken over het vervolg van Zuyd Innoveert.

We gaan het vierde en laatste programmajaar in en zijn op weg naar de laatste ZIP-sessie in oktober 2016. Vandaag nemen we een pas op de plaats en vieren we bewust met onze collega's en studenten de successen die we in en met onze mooie hogeschool bereiken. Ook zullen we op deze dag de tijd nemen een blik in de toekomst geven, want ook na Zuyd Innoveert gaan we verder met een nieuwe uitdaging waarbij we nog sterker de verbinding tussen collega's die willen vernieuwen zullen leggen. En ook daarbij hebben we elkaar heel hard nodig.

Ik kijk uit naar het nieuwe jaar en wens daarbij ieder veel plezier en inspiratie!

Kitty Kwakman
Lid College van Bestuur
oktober 2016

Tijdslijn

Datum Gebeurtenis

20-08-2015	De laatste teksten voor de uitgave 'Volop in beweging!' over het tweede programmajaar worden aangeleverd bij de dienst Marketing en Communicatie die met de redactie en opmaak van de uitgave aan de slag gaan. Fleurie Nievelstein heeft de lead in de totstandkoming van deze uitgave. Dominique Sluijsmans, Marcel van der Klink, Kitty Kwakman en alle projectleiders leverden eveneens teksten aan voor deze uitgave.
31-08-2015	We nemen afscheid van Fleurie Nievelstein die het programma op geweldige wijze heeft versterkt de afgelopen drie jaar. Fleurie heeft een baan aangenomen als universitair docent bij de Faculteit Psychologie van de Universiteit Maastricht.
15-09-2015	De nieuwe projectleiders leveren de teksten aan bij de dienst Marketing en Communicatie. Met deze banners zullen zij hun projecten presenteren op de Zuydbrede innovatiemiddag op 8 oktober.
08-10-2015	De derde Zuydbrede innovatiemiddag vindt plaats op de Brusselseweg in Maastricht bij de Faculteit International Business and Communication. De macroprojecten die in 2014-2015 zijn uitgevoerd houden een workshop, we hebben een mooie keynote van Marjolein ten Hoonte en een humorvolle presentatie van Paul Smit.

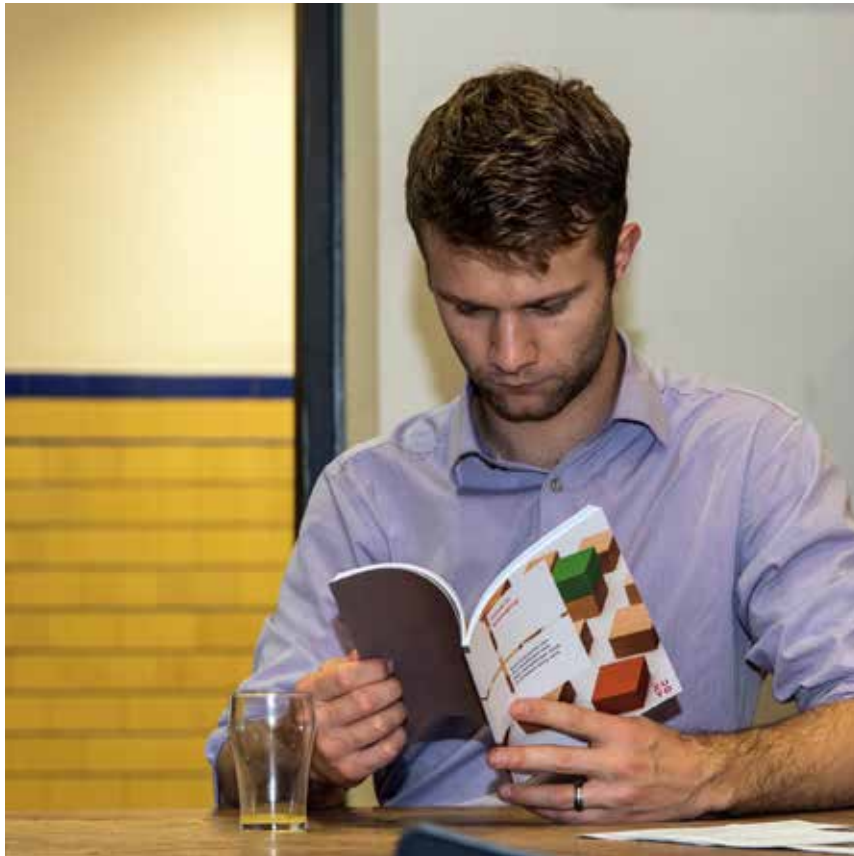
Datum Gebeurtenis

15-10-2015	De tweede Zuyd Innoveert Pitch (ZIP) bijeenkomst waar medewerkers en studenten een innovatie-idee kunnen pitchen voor een deskundige jury vindt plaats. In totaal worden twaalf ideeën gepresenteerd voor een jury. De ideeën van acht teams zijn kansrijk. Ze mogen hun idee omzetten in een projectplan.
04-12-2015	Deadline voor het aanleveren van de conceptversie van het projectplan voor de nieuw aangevraagde projecten n.a.v. de ZIP-sessie van oktober 2015. De programmamanagers voorzien de plannen van feedback en de projectteams krijgen de mogelijkheid hun conceptversie van het projectplan met experts te bespreken.
29-01-2016	Deadline voor het indienen van de definitieve projectaanvragen van de pitch van oktober 2015.
18-02-2016	Bijeenkomst van de juryleden Kim Hulsen, Harry Vaessen, Dorien Gerards en Marije Duijsens met het programma-management waarin ze samen de definitieve projectaanvragen bespreken. In totaal zijn er acht aanvragen ingediend, voor zowel kleine als omvangrijke projecten.

Datum	Gebeurtenis
18-02-2016	De lerende audit vindt plaats met de projectleiders van de projecten 'Fysische basisconcepten app' (Inge van Putten Faculteit Bèta Sciences and Technology), 'Beoordelingsinstrument voor evidence-based besluitvorming' (Erica Baarends Faculteit Gezondheidszorg), Project Team Innovative Teaching (Rick Majer Faculteit International Business and Communication) en 'YEZ-TV' (Camiel Wolfs Faculteit Management en Recht).
19-02-2016	Kitty Kwakman van het College van Bestuur wordt door de leden van het programmamanagement geïnformeerd over de nieuwe projectaanvragen van de pitchronde van oktober 2015 die op 18 februari met de jury zijn besproken. Acht aanvragen worden goedgekeurd, waarvan enkelen onder voorwaarden in verband met de financiering vanuit het programma.
25-02-2016	De lerende audit vindt plaats met de projectleiders van de projecten 'Implementatie van interprofessioneel opleiden en samenwerken' (Albine Moser Faculteit Gezondheidszorg), Curious People (Ankie Hoefnagels en Josje van Dongen Faculteit Hotel en Facility Management in samenwerking met De Nieuwste Pabo) en Social@Workhouse (Jhoy Dassen Faculteit Sociale Studies en Educatie).
03-03-2016	De derde Zuyd Innoveert Pitch (ZIP) bijeenkomst waar medewerkers en studenten een innovatie-idee kunnen pitchen voor een deskundige jury vindt plaats. In totaal worden acht ideeën gepresenteerd voor een jury. Zeven ideeën mogen worden omgezet in een projectplan.
15-04-2016	Deadline voor het aanleveren van de conceptversie van het projectplan voor de nieuw aangevraagde projecten n.a.v. de ZIP-sessie van maart 2016. De programmamanagers voorzien de plannen van feedback en de projectteams krijgen de mogelijkheid hun conceptversie van het projectplan met experts te bespreken.
17-04-2016	Overleg met Ilse Zeedzen van de dienst Marketing en Communicatie over de realisatie van de volgende Zuyd Innoveert uitgave met een overzicht van de resultaten van het derde jaar Zuyd Innoveert (2015-2016).

Datum	Gebeurtenis
22-05-2016	Deadline voor het indienen van de definitieve projectaanvragen van de pitch van maart 2016.
09-06-2016	Klankbordoverleg met Hans Olthof, Desirée Joosten en Rico Camp
16-06-2016	Bijeenkomst van de juryleden Kim Hulsen, Harry Vaessen, Paul Hennissen, Dorien Gerards, Sylvia Schoenmakers en Marije Duijsens met het programmamanagement waarin ze samen de definitieve projectaanvragen bespreken. In totaal zijn er zeven aanvragen ingediend, voor zowel kleine als omvangrijke projecten.
17-06-2016	Kitty Kwakman van het College van Bestuur wordt door de leden van het programmamanagement geïnformeerd over de nieuwe projectaanvragen van de pitchronde van maart 2016 die op 16 juni met de jury zijn besproken. Zes aanvragen worden goedgekeurd, waarvan enkelen onder voorwaarden in verband met de financiering vanuit het programma.
23-06-2016	Stuurgroepoverleg met Wim Gijselaers (UM), Kathleen Schlusmans (OU) en Kitty Kwakman (Zuyd)
01-07-2016	De nieuwe projectleiders leveren teksten aan voor hun factsheets die op de Zuydbrede innovatiemiddag zullen worden uitgereikt. De factsheets komen in plaats van de banners.
22-07-2016	Deadline voor het aanleveren van interviews die de externe tekstschrijver Joyce Ketelaars heeft gehouden met de projectleiders van de projecten die in 2016 zijn gestart. De interviews staan verderop in deze uitgave.
06-10-2016	Uitreiking van de uitgave 'Een pas op de plaats: een overzicht van de resultaten van het derde jaar Zuyd Innoveert 2015-2016' tijdens de vierde Zuydbrede innovatiebijeenkomst die plaatsvindt op de Zuyd-locatie Nieuw Eyckholt te Heerlen.

Feiten en cijfers

Macroprojecten

Studiejaar 2012-2013

Aantal aanvragen ingediend: 10
Zeven faculteiten gestart per
1 september 2013:

Bèta Sciences and Technology,
Gezondheidszorg, ICT, Kunsten,
Management en Recht, Sociale
Studies en Educatie, Verloskunde

Studiejaar 2013-2014

Aantal aanvragen ingediend: 9
Vier faculteiten gestart per
1 september 2014:

Gezondheidszorg, International
Business and Communication,
Sociale Studies en Educatie,
Verloskunde

Microprojecten

Studiejaar 2012-2013

Aantal aanvragen ingediend: 13
Aantal aanvragen teruggetrokken
door indiener na feedback: 5
Aantal aanvragen afgewezen: 1
Aantal aanvragen positief beoordeeld
en van start gegaan: 7
Goedgekeurde aanvragen afkomstig
uit de faculteiten: Gezondheidszorg (1),
Hotel en Facility Management (1),
International Business and Communi-
cation (2), Kunsten (1), Sociale Studies
en Educatie (1), Verloskunde (1)

Studiejaar 2013-2014

Aantal aanvragen ingediend: 20
Aantal aanvragen teruggetrokken
door indiener na feedback: 9
Aantal aanvragen afgewezen: 0
Aantal aanvragen positief beoordeeld
en van start gegaan: 11
Goedgekeurde aanvragen afkomstig
uit de faculteiten: Bèta Sciences and
Technology (1), Gezondheidszorg (3),
Hotel en Facility management (1)
International Business and Communi-
cation (2), Kunsten (2), Management en
Recht (1), Verloskunde (1)

Studiejaar 2014-2015

Aantal aanvragen ingediend: 1
Aantal aanvragen teruggetrokken door indiener na feedback: 0
Aantal aanvragen afgewezen: 0
Aantal aanvragen positief beoordeeld en van start gegaan: 1
Goedgekeurde aanvragen afkomstig uit de faculteit: International Business and
Communication (1)

Zuydbrede projecten

Studiejaar 2014-2015

Aantal aanvragen ingediend: 2

Aantal aanvragen positief beoordeeld en van start gegaan: 2

Afgerond 1 september 2015: De Pop-up school - samenwerking tussen onder andere de faculteiten: Faculteit van de Kunsten, Hotel en Facility Management, International Business and Communication en Sociale Studies en Educatie

Afgerond 1 januari 2016: Ontwikkeling van een Interprofessionele learning Community of Practice (ICOP) rondom kwetsbare ouderen - samenwerking tussen onder andere de faculteiten: Gezondheidszorg, Bèta Sciences and Technology, Sociale Studies en Educatie en ICT

Projecten naar aanleiding van de Zuyd Innoveert Pitch (ZIP)

Studiejaar 2014-2015 (geen onderscheid meer in micro- en macroprojecten)

Aantal gepresenteerde pitches: 13

Aantal aanvragen ingediend na pitch: 12

Aantal aanvragen teruggetrokken door indiener na feedback: 3

Aantal aanvragen afgewezen: 0

Aantal aanvragen positief beoordeeld en van start in september 2015: 9

Goedgekeurde aanvragen afkomstig uit de faculteiten: Bèta Sciences and Technology (1), Gezondheidszorg (3), Hotel en Facility Management (samen met de Nieuwste Pabo) (1), International Business and Communication (1), Kunsten (1), Management en Recht (1), Sociale Studies en Educatie (1)

Studiejaar 2015-2016 – ronde oktober 2015

Aantal gepresenteerde pitches: 12

Aantal aanvragen ingediend na pitch: 11

Aantal aanvragen teruggetrokken door indiener na feedback: 3

Aantal aanvragen positief beoordeeld en van start in 2015/2016: 8

Goedgekeurde aanvragen afkomstig uit de faculteiten: Bèta Sciences & Technology (1), Gezondheidszorg (2), Hotel & Facility Management samen met De Nieuwste Pabo (1), International Business & Communication (1), Kunsten (1), Management & Recht (1), Sociale Studies & Educatie (1).

Studiejaar 2015-2016 – ronde maart 2016

Aantal gepresenteerde pitches: 8

Aantal aanvragen ingediend na pitch: 7

Aantal aanvragen positief beoordeeld en van start in september 2016: 6

Goedgekeurde aanvragen afkomstig uit de faculteiten: Gezondheidszorg (2), International Business & Communication (1), Commercieel & Financieel Management (2), Sociale Studies en Educatie (1).

Innoveren borgen met 21^e-eeuwse vaardigheden

Lex Sanou

U merkt het ongetwijfeld elke dag weer: we zitten midden in de transitie naar de innovatie-economie. Nederland moet de komende tijd zijn brood verdienen met het genereren van nieuwe diensten en producten. Denk aan Airbnb of Uber, WakkaWakka of Floow2. En deze komen op een andere manier tot stand dan tot nu toe gebruikelijk is geweest: meer op basis van samenwerking, met gebruik van technologische toepassingen, met een flinke dosis creativiteit en ondernemerschap. Die transitie is ingegeven door de exponentiële groei van technologische mogelijkheden en van de zogenoemde glocalisering: kennis komt mondiaal beschikbaar en tegelijkertijd wordt de lokale context steeds belangrijker. De effecten zijn in toenemende mate zichtbaar, bijvoorbeeld op de arbeidsmarkt: het aantal banen met routinematig productiewerk neemt af, terwijl er steeds meer vraag is naar banen die vragen om flexibiliteit en probleemoplossend vermogen.

Het is duidelijk dat om te kunnen innoveren, het beheersen van skills als creativiteit, kritisch denken, communiceren, samenwerken, ict-geletterdheid, sociale en culturele vaardigheden en probleemoplossend vermogen, onontbeerlijk zijn, dus ook voor het innoveren van het onderwijs. Hóe belangrijk ze zijn, heeft het CPB nog maar kort geleden in haar rapport 'Kansrijk Onderwijsbeleid' aangegeven: uit onderzoek blijkt dat sociale vaardigheden van docenten, meer dan cognitieve vaardigheden, een kritieke factor zijn in het verhogen van de leerwinst bij leerlingen. Maar gek genoeg is er, zeker vanuit het onderwijs, scepsis over wat we voor het gemak de '21e-eeuwse vaardigheden' noemen. 'Oude wijn in nieuwe zakken', 'daar besteden we toch allang aandacht aan' en 'wat nou 21ste eeuw, die skills zijn van alle tijden', zijn vaak gehoorde kreten. Die scepsis is begrijpelijk, omdat generieke termen als samenwerken en creativiteit pas betekenis krijgen in specifieke contexten en werkvormen, denk eens aan hackathons, de makermovement (consumenten worden producenten van nieuwe lokaal geproduceerde producten), en dat zijn plekken waar de gemiddelde onderwijzers zelden of nooit komt.

Een andere reden is dat alle aandacht uitgaat naar de resultaten van de innovatie – het nieuwe product of die nieuwe dienst. Dat ontnemt het zicht op de kennis en kunde die nodig is om die resultaten te bereiken. Zo zie je aan de doelpunten van Barcelona niet af wat je als speler moet kunnen om ze zo mooi te maken.

Ik pleit dus voor meer waardering en meer expliciete aandacht voor 21e-eeuwse vaardigheden als enabler van contextgerichte innovatie, te beginnen dicht bij huis, dus bij onderwijsinnovatie. Maak zichtbaar wat de toegevoegde waarde is van samenwerken, creativiteit, enz. in het innovatieproces, hoe ze in dat proces verbijzonderd worden. Door er vervolgens op te reflecteren krijgen ze betekenis en wordt duidelijk waar leerlingen én onderwijspersoneel zich op kunnen

verbeteren. Hoe goed zijn docenten in staat bijvoorbeeld analyses te maken van de leervorderingen van hun leerlingen om daar consequenties aan te verbinden voor hun pedagogisch-didactische aanpak. Hoe goed kunnen ze samenwerken in multi-disciplinaire teams om onderwijsinnovaties te bewerkstelligen? Hoe goed zijn ze in staat om data te verzamelen en te interpreteren om onderbouwde keuzes te maken? En hoe gaan ze te werk bij het bijstellen van keuzes? Hoeveel docenten hebben zich eigen gemaakt regelmatig en doelgericht te reflecteren op hun werk en hoeveel daarvan weten dan wat ze moeten doen om dat reflecteren effectief te maken? En beschikken docenten over voldoende sociale vaardigheden om de leerwinst bij leerlingen te verhogen? En waar hebben we het dan over?

Docenten krijgen vaak kritiek als het gaat om onderwijsvernieuwing, met name van mensen die het niet hoeven uit te voeren. Dat zijn de deskundigen die menen dat bijvoorbeeld het plan-do-check-act onvoldoende in praktijk wordt gebracht, waardoor innoveren in het luchtledige blijft hangen. Diezelfde deskundigen vinden ook dat docenten te snel 'in oplossingen denken'. Eerst moet de vraag helder zijn, klinkt er dan achteraan. O ja, is de reactie: laten we even de tijd nemen om bij elkaar te zitten en te bedenken wat we nou eigenlijk willen. Maar dat levert meestal niet veel meer inzicht op in de vraag, want het formuleren van de juiste vraag moet je leren. Het is een kunde.

En met dat leren komen we weer uit bij de kern van het onderwijs. De hogeschool heeft een prachtig onderwijsinstrument in huis om 21e-eeuwse vaardigheden en innoveren hand in hand te laten gaan: praktijkgericht onderzoek. In dit type onderzoek zitten alle ingrediënten die je nodig hebt om effectief te kunnen innoveren. Er zit vraagsturing in: de noodzaak tot innoveren moet immers ingegeven zijn door een duidelijk gevoelde behoefte. Hoe wordt dat vraagsturingproces ingericht en wie zijn daarbij betrokken? Dat betekent bijvoorbeeld dat je in staat moet zijn communicatievaardigheden in te zetten om die vraagarticulatie boven tafel te kunnen halen. Je moet kunnen doorvragen, de vraag achter de vraag blootleggen, de praktijkvraag analyseren om er een onderzoeksvraag van te kunnen maken, enz. Praktijkgericht onderzoek vereist samenwerking met de eindgebruikers en partijen die de kennisvraag kunnen oplossen. Dat betekent dat je moet om kunnen gaan met verschillende verwachtingen, in staat zijn iedereen betrokken te houden, enz. Daarnaast zit in het praktijkgericht onderzoek het methodisch werken: het opzetten van experimenten en het monitoren en analyseren van de resultaten ten behoeve van het te verwachten eindresultaat en het implementeren van de resultaten. En tenslotte het leren van elkaar door te reflecteren op wat eenieder aan het doen is, bijvoorbeeld als het gaat om het inzetten en ontwikkelen van de 21e-eeuwse vaardigheden.

Praktijkgericht onderzoek noem ik niet voor niets een onderwijsinstrument. Het gaat er niet om studenten op te leiden of docenten te vormen tot praktijkgericht onderzoekers, maar om het toepassen van de principes die ten grondslag liggen aan deze vorm van onderzoek die bijdragen aan een onderzoekende leerhouding. Een houding die ook in de innovatie-economie van belang is, al zullen de contexten verschillen. Praktijkgericht onderzoek biedt de mogelijkheid te oefenen en te experimenteren met doelgericht vernieuwen, vanuit onderwijskundig perspectief. Welke 21e-eeuwse vaardigheden worden toegepast? Welke moeten beter ontwikkeld worden? Hoe doen we dat? Hoe waarderen we de skills? Enz. Door de principes van praktijkgericht onderzoek beter te borgen in de medewerkers en in het onderwijscurriculum, gekoppeld aan daadwerkelijke innovatie, is het mogelijk het proces van continu innoveren van het onderwijs beter te borgen. De lectoraten kunnen daarin een cruciale rol vervullen, uiteindelijk ook ten behoeve van de andere onderwijssectoren.

Lex Sanou houdt zich vanuit verschillende posities bezig met innovatie in het beroepsonderwijs, zowel in het vmbo als het mbo en hbo. Momenteel is hij werkzaam bij het Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek SIA, waar hij zich bezighoudt met de uitvoering van de RAAK mkb-regeling. Daarnaast zit hij in de redactie van PODium, een platform voor praktijkgericht onderzoek. Lex is lid van de klankbordgroep van Zuyd Innoveert.

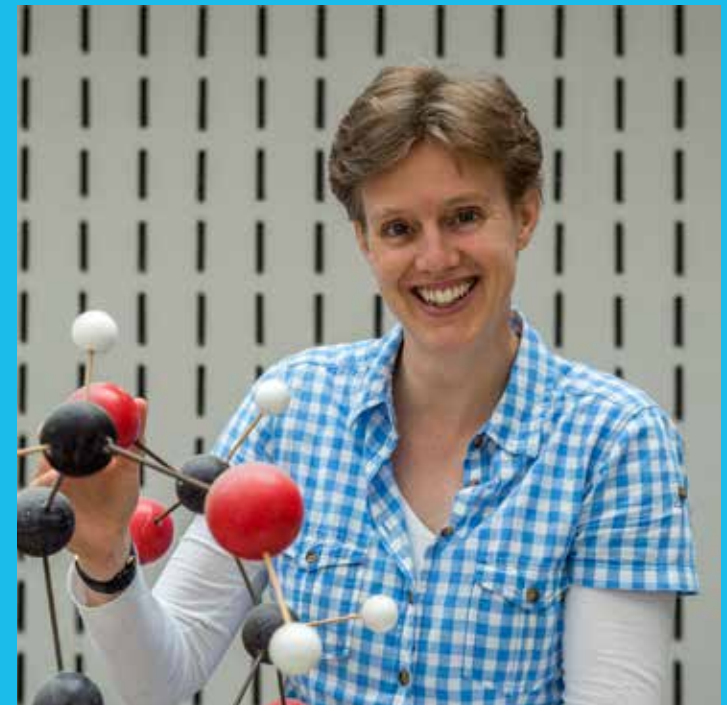
ZIP-ronde februari 2015

Projecten 2015-2016

Aan het einde van het studiejaar 2014-2015 zijn de eerste negen projecten die volgens de nieuwe aanvraagprocedure tot stand zijn gekomen, goedgekeurd. Deze negen ZIP-projecten hebben gepitcht in februari 2015 en zijn gestart op 1 september 2015. De projectteams hebben zich gepresenteerd met banners tijdens de Zuydbrede innovatiebijeenkomst op 8 oktober 2015. In het volgende vertellen de projectleiders en de directeuren over de opbrengsten van hun project.

Fysische basisconcepten app

Projectleider **Inge van Putten**
Faculteit **Bèta Sciences and Technology**

Fysische basisconcepten app

“Bubble Shooter, ken je dat? Een simpel spelletje waarbij je moet proberen alle gekleurde bubbels met andere bubbels weg te schieten.” Inge van Putten, docent bij de faculteit Bèta en projectleider van het ZIP-project Fysische basisconcepten app, lacht. “Heel in het kort is de app die wij ontwikkelen een soort Bubble Shooter voor het leren begrijpen van fysische basisconcepten. Je schiet als het ware moleculen tegen elkaar en ontdekt wat er gebeurt. Waarom reageren deze moleculen met elkaar? Wat gebeurt er? Studenten ontdekken tijdens het spelen van onze serious game de basis van fysische concepten. Ze leren zo spelenderwijs meer over de verschillende soorten moleculen en wat de belangrijke eigenschappen zijn.”

Wat was de aanleiding voor het project?

Als docent geeft Inge al vele jaren les in organische chemie. “Het gaat in mijn lessen over moleculen waar veel koolstof inzit, dus moleculen waar alle levende wezens uit bestaan. Tussen die moleculen vinden reacties plaats en studenten moeten begrijpen waarom de moleculen met elkaar reageren. Veel te vaak zie ik dat studenten een verkeerde leerstrategie toepassen, namelijk ‘alles uit het hoofd leren’. Dat heeft geen zin. Je moet kunnen beredeneren wat er gebeurt, zodat je ook andere moleculen met vergelijkbare eigenschappen kunt plaatsen. Anders snap je nog steeds niet wat er gebeurt. Toen ben ik gaan nadenken. Waarom snappen wij andere dingen in ons leven wel? Het antwoord was simpel: omdat we er als kind al mee gespeeld hebben. Of omdat we er op een of andere manier nog steeds mee ‘spelen’. En waar spelen studenten het meest mee tegenwoordig? Juist, met hun telefoon. Dan is het toch geweldig als ze via een app op hun telefoon spelenderwijs de fysische basisconcepten kunnen leren begrijpen. Het leek mij in elk geval een mooie, innovatieve aanvulling op het onderwijs.”

Waar staan jullie nu?

Inge vertelt: “Het afgelopen jaar hebben we het concept voor de game uitgedacht. Wat is de basis? Wat willen we studenten leren? Het was nogal een klus om zo eenvoudig mogelijk vrij complexe reacties om te zetten naar een game. Op dit moment zijn studenten van ICT bezig om de basis van de game en de structuur eromheen te programmeren. In de structuur willen we niet alleen verwerken waarom moleculen reageren, maar ook aspecten die relevant zijn voor de verschillende vakgebieden. Zo kun je voor de bouw denken aan een stuk constructietechniek en mechanica. We bouwen de app op een dusdanige manier dat je verschillende spellen erin kunt zetten. Vanuit dezelfde opzet, maar wel afgestemd op de verschillende vakgebieden.”

Faculteitsdirecteur Bert Schroen (Bèta)

Wat is het belang van dit project voor de faculteit?

“Vooral het aspect blended learning spreekt me aan. Serious gaming, zoals in dit project, is een mooi voorbeeld daarvan. Met een mix van leermiddelen kun je studenten met verschillende leerstijlen bedienen. Niet alleen in de klas, maar ook buiten het klaslokaal kunnen studenten actief aan de slag met de lesstof. In de game van het project draait het nu nog alleen om organische chemie. Als het basisconcept goed werkt, kan de app ook omgebouwd worden voor andere modules. Dat maakt dit project nog interessanter.” Bert Schroën, faculteitsdirecteur Bèta Sciences and Technology, ziet daarnaast ook dat een ZIP-project bijdraagt aan de professionalisering van de docent zelf. “We leiden onze studenten op tot ingenieurs van de toekomst. Dat houdt onder andere in dat we ze leren om interdisciplinaire samenwerking te zoeken om een product te realiseren. Het is toch mooi dat docenten dat zelf ook doen. Zonder de faculteit ICT en de Open Universiteit was dit project immers nooit tot stand gekomen. Docenten vertellen studenten niet alleen dat ze buiten hun eigen vakgebied moeten kijken: ze doen het zelf ook. Een ZIP-project stimuleert dit nog eens extra.”

Wat heeft het project opgeleverd voor de faculteit?

“Met het project is er meer aandacht gekomen voor blended learning binnen de faculteit. Studenten leren dat ze niet alleen in de lessen iets kunnen leren; ook buiten het klaslokaal kunnen ze met de lesstof bezig zijn. Gamificatie is een mogelijkheid voor ‘anders leren’. Met de app blijven studenten met de stof bezig. De app motiveert en geeft de studenten een concreet doel. Daar zit de kracht: je wilt toch steeds het volgende level halen!”

Wat heb je geleerd van het project?

“Wat ik vooral heb geleerd van dit project is dat bij het opzetten van een dergelijke app ontzettend veel komt kijken. Dat heb ik in eerste instantie wel onderschat. Gelukkig heb ik op dat gebied veel advies gekregen van onder andere de faculteit ICT en de Open Universiteit.” Inge denkt even na en vervolgt: “En ik heb geleerd dat het belangrijk is om taken te verdelen tijdens het project. Goed projectmanagement, duidelijke taakverdeling en een projectleider die er bovenop zit om gestelde deadlines te halen. Erg belangrijk voor een werkbaar project en een goed resultaat!”

Hoe verankeren en/of implementeren jullie de resultaten?

"Aan het eind van het jaar komen we met een werkend concept. We hebben wel een vervolg nodig op dit project om de app verder te verwezenlijken. In de toekomst willen we de app een versterkend onderdeel maken van het onderwijs. Dat je als docent bijvoorbeeld aangeeft dat de studenten voor de volgende les een bepaald level in de app moeten hebben gehaald. Tijdens de les geef je dan feedback en ondersteuning en kun je ingaan op vragen van studenten. De app vormt op die manier een zinvolle aanvulling op het huidige onderwijs; het is geen vervanging."

Hoe heb je de lerende audit ervaren?

"Dat vond ik erg leuk! We waren met projectleden van vier projecten aanwezig en konden ervaringen uitwisselen en elkaar laten zien waar we mee bezig zijn. Dominique Sluismans en Marcel van der Klink stelden ook goede, kritische vragen. De innovaties zelf waren heel divers. Iedereen heeft toch een eigen kijk op wat onderwijsinnovatie is. Mooi om te zien."

Welk advies geef je mee aan collega's die ook hun onderwijs willen innoveren?

Inge twijfelt geen moment: "Heb je een idee voor onderwijsinnovatie? Laat je niet weerhouden, doe het gewoon! Er zijn altijd redenen te bedenken waarom je het niet zou doen. Lastig, te weinig tijd, misschien lukt het niet ... Maar als het een verdieping van je onderwijs kan zijn, dan is het zonde als je het niet probeert."

Meer info?

E-mail inge.vanputten@zuyd.nl

Implementatie van interprofessioneel opleiden en samenwerken (deel 2)

Projectleiders **Albine Moser** en **Anita Stevens**
Faculteit **Gezondheidszorg**

Implementatie van interprofessioneel opleiden en samenwerken (deel 2)

Het ZIP-project Implementatie in InterProfessioneel Opleiden en Samenwerken is een vervolgproject binnen het meerjarige traject InterProfessioneel Onderwijs en Samenwerken (IPOS). In voorgaande jaren is binnen de faculteit Gezondheidszorg al hard gewerkt aan het design en de pilots van interprofessioneel onderwijs en het aanleren van samenwerkingscompetenties. Het afgelopen schooljaar is met het ZIP-project onder andere gestreefd naar het verder integreren van IPOS-onderwijs en het bevorderen van docentprofessionalisering op een informele manier. Projectleiders Albine Moser en Anita Stevens kunnen terugkijken op een jaar waarin veel activiteiten zijn ondernomen die bijdragen aan een sterkere verankering van IPOS binnen de zorgopleidingen.

Wat was de aanleiding voor het project?

"We willen onze studenten opleiden tot toekomstbestendige zorgprofessionals. Interprofessioneel samenwerken is steeds belangrijker binnen de gezondheidszorg en aandacht hiervoor is dus onmisbaar in de opleidingen. Ook de Adviescommissie Innovatie Zorgberoepen & Opleidingen wenst dat professionals met verschillende achtergronden samenwerken om de gezondheidszorg beter af te stemmen op de behoefte van zorgvragers. Met hulp van een eerder ZIP-project hebben we onderwijsinnovatie op dit gebied in een hoger tempo kunnen doorvoeren. Maar het structureel integreren van een dergelijke innovatie kost veel tijd en energie. En niet alleen het gefaseerd implementeren in het onderwijs is lastig;

Faculteitsdirecteur Raymond Clement (Gezondheidszorg)

Wat is het belang van dit project voor de faculteit?

"De gezondheidszorg verandert. De tijd dat een verpleegkundige alleen verpleegkundige was, is voorbij. Dat geldt voor alle zorg. Of het nou gaat om ergotherapie, fysiotherapie, psychologie, noem maar op. Je kunt als zorgprofessional niet alleen in je eigen domein blijven hangen. Je moet de taal spreken van andere specialisten. Uiteraard hoef je als verpleegkundige geen fysiotherapie te geven, maar je moet wel herkennen wanneer je een fysiotherapeut moet inzetten." Raymond Clement, faculteitsdirecteur Gezondheidszorg, ziet interprofessioneel samenwerken als een voorwaarde voor elke toekomstige zorgprofessional. "Met IPOS-onderwijs willen we studenten al vroegtijdig leren samenwerken met andere disciplines. Het moet een tweede natuur voor ze worden!"

het is ook een omslag in denken voor zowel studenten als docenten. Docenten moeten studenten leren om samenwerking op te zoeken met mensen uit een ander vakgebied. Wil je dit als docent goed kunnen sturen, dan moet je daar ook voor toegerust zijn. In het ZIP-project van het afgelopen jaar heeft dan ook extra nadruk gelegen op docentprofessionalisering."

Waar staan jullie nu?

"Afgelopen jaar hebben we veel activiteiten rondom IPOS georganiseerd. Bijvoorbeeld voor de docenten. We wilden docenten door informeel leren meer betrekken bij IPOS. Het leren van elkaar bij de koffiemachine, zeg maar. Met bijvoorbeeld informele voor- en nabesprekingen over IPOS-onderwijs. Verder hebben we aan het einde van het schooljaar de grondleggers van IPOS uitgenodigd om een masterclass te geven. Ook konden docenten die dag deelnemen aan een workshop. Docenten, managers en leden van curriculumcommissies van binnen en buiten de faculteit waren deze dag aanwezig. Voor ons mooi om te zien dat IPOS echt leeft binnen het onderwijs."

Wat heeft het project opgeleverd voor de faculteit?

"Vanaf 2020 zijn alle studenten 'samenwerkingsbekwaam' als ze hun opleiding binnen de faculteit Gezondheidszorg hebben afgerond. Dat maakt dat ze uitstekend zijn voorbereid op hun toekomstige werkveld. En daar draait het binnen de faculteit om: het opleiden van studenten die goed toegerust aan de slag kunnen in de praktijk." Albine denkt even na en vervolgt: "Daarnaast heeft het project ervoor gezorgd dat we hebben geïnvesteerd in het netwerk van de faculteit. Voor IPOS is het noodzakelijk om goed in beeld te krijgen welke partners binnen en buiten de hogeschool belangrijk zijn om mee samen te werken. De relaties met partners willen we uitbouwen en koesteren. Binnen de hogeschool, nationaal, internationaal en niet te vergeten regionaal. Ook daar hebben we stappen in gezet, vooral regionaal."

Wat hebben jullie geleerd van het project?

Albine en Anita hebben veel geleerd van het meerjarige traject. Als Albine terugkijkt naar het laatste jaar, ziet ze vooral een leermoment in het investeren in relaties met regionale samenwerkingspartners en belanghebbenden. "In de loop van het hele project hebben we een goed en stevig netwerk opgebouwd. Binnen de hogeschool, met nationale partijen en zelfs internationaal hebben we alles goed op orde. Maar we misten de warme contacten in de regio zelf. En dat terwijl die zo ontzettend belangrijk zijn voor een hogeschool. Zorg vindt plaats thuis en bij instellingen; samenwerking vindt plaats in de wijk. Onze studenten willen tijdens stages aan de slag bij regionale partners. Dan moeten de contacten goed zijn. Daar hebben we ons dit jaar dan ook actief mee bezig gehouden: het investeren in relaties."

Hoe verankeren en/of implementeren jullie de resultaten?

Voor Albine en Anita komt nu het moment om de activiteiten rondom IPOS los te laten. "Na drie jaar intensief bezig te zijn geweest, zien we nu dat de opleidingen grotendeels zelf IPOS omarmen. Sommige opleidingen hebben wel nog een beetje hulp nodig met de implementatie en daarom blijven we natuurlijk wel betrokken bij IPOS. Het is goed dat zowel managers, docenten en studenten in elk geval de meerwaarde van IPOS inzien. Trapsgewijs hebben we ervoor gezorgd dat IPOS structureel in het onderwijs terugkomt. Die opbouw ging heel gefaseerd. Eerst met pilots, vervolgens voor de 'echt'. Vanaf 2020 kunnen de eerste studenten afstuderen met een IPOS-aantekening op hun diploma. Daarvoor moeten ze vier jaar lang IPOS-onderwijs hebben gehad. Zo zie je maar dat het verankeren van een dergelijk grote onderwijsinnovatie een lange looptijd heeft."

Hoe hebben jullie de lerende audit ervaren?

"De lerende audit vonden we zeker waardevol. Je kreeg een inkijk bij andere projecten: hoe doen anderen het? Daar haal je inspiratie uit. Je bent zelf gewend om het op een bepaalde manier te doen en ziet dan dat er ook andere aanpakken mogelijk zijn. Wij waren zelf bezig met het aanhalen van contacten in de wijk en bij een ander project waren ze daar op een heel andere manier ook mee bezig. Dan kun je echt van elkaar leren." Albine lacht: "En er was veel herkenning. Anderen vertelden dan over bepaalde momenten in een project en dan denk je: 'Ja, dat hadden wij ook!' Zo kun je elkaar toch weer verder helpen."

Welk advies geven jullie mee aan collega's die ook hun onderwijs willen innoveren?

Albine en Anita vinden het vooral belangrijk om te investeren in relaties. "Als je iets opzet met nieuwe mensen, moet je altijd beginnen met elkaar leren kennen. En betrek ook zoveel mogelijk mensen erbij. Studenten, docenten, managers, leden van een curriculumcommissie, stakeholders buiten je onderwijs: overleg en luister naar elkaars ideeën. En blijf vervolgens elkaar op de hoogte houden. Waar zijn wij mee bezig? Wat doen jullie? Allemaal erg belangrijk tijdens een onderwijs-innovatie. Besef je dus dat je tijdens je project met heel veel verschillende mensen hebt te maken. Weet wie je belanghebbenden zijn en onderhoud goede contacten. Het duurt misschien lang, maar dan kom je er wel!"

Meer informatie?

E-mail anita.stevens@zuyd.nl, albine.moser@zuyd.nl

Website www.zuyd.nl/onderzoek/lectoraten/autonomie-en-participatie/onderwijs-en-professionalisering/interprofessioneel-opleiden-en-samenwerken

Zelfmanagement: het patiënt- perspectief

Projectleider **Simone Arkesteyn**
Faculteit **Gezondheidszorg**

Zelfmanagement: het patiëntperspectief

In de gezondheidszorg komt steeds meer nadruk te liggen op zelfmanagement van patiënten. Mensen met een chronische aandoening, zoals diabetes, dienen zelf de regie in handen te nemen. Van verpleegkundigen wordt verwacht dat ze de patiënten stimuleren tot en ondersteunen in zelfmanagement. Simone Arkesteyn, docent bij de opleiding Verpleegkunde, ziet het ondersteunen van zelfmanagement als een van de belangrijkste taken van toekomstige verpleegkundigen. "Als opleiding moeten we onze studenten goed voorbereiden op de praktijk. Maar komt zelfmanagement wel voldoende terug in het huidige onderwijs? Bieden we studenten voldoende kennis erover? Trainen we de benodigde vaardigheden genoeg? En: wat vinden patiënten? Hoe gaan zij op dit moment om met zelfmanagement? Allemaal vragen die tijdens dit project aan bod kwamen. Vragen waar we antwoord op wilden zodat we zelfmanagement goed kunnen verankeren in het nieuwe curriculum."

Wat was de aanleiding voor het project?

Simone vertelt dat het voor veel verpleegkundigen in de dagelijkse praktijk lastig is om zelfmanagement te stimuleren en bevorderen. "Zelf merkte ik ook dat het te weinig in het onderwijs terugkomt. Aspecten ervan, zoals gesprekstechnieken, komen wel in de opleiding terug, maar zijn niet voldoende toegespitst op zelfmanagement. Daar wilde ik iets aan veranderen. Voor mijn gevoel moet zelfmanagementondersteuning als een rode draad door de opleiding lopen." Op een internationaal congres in Finland bleek dat verpleegkundeopleidingen in andere landen dit herkennen. Ook in andere landen is zelfmanagement een belangrijk onderdeel geworden van het werk van verpleegkundigen. De opleidingen besloten samen te werken en een internationaal project op te zetten over zelfmanagement. Simone: "Naast onze opleiding deden opleidingen uit Finland, Tsjechië en Kroatië mee met het project. Alle opleidingen betrokken studenten bij het project. Aan deze studenten werd hun mening gevraagd over het onderwijs op het gebied van zelfmanagement. Daarnaast namen de studenten interviews af bij diabetespatiënten, om zo inzicht te krijgen in de manier waarop zij omgaan met hun eigen regie. We gebruikten allemaal dezelfde speciaal daarvoor opgestelde vragenlijst. We vroegen patiënten bijvoorbeeld of ze zelf vinden dat ze alle kennis in huis hebben, of ze de complicaties van hun ziekte herkennen en of ze zelf adequaat actie kunnen ondernemen. De data uit de verschillende landen kunnen we onderling vergelijken. Met daarbij de aantekening dat we géén uitgebreid wetenschappelijk onderzoek hebben gedaan, maar een oriënterend, verkennend veldonderzoek. We wilden globaal inzicht krijgen en te weten komen

Faculteitsdirecteur Raymond Clement (Gezondheidszorg)

Wat is het belang van dit project voor de faculteit?

"Jonge professionals die straks het werkveld bestormen, moeten zelfmanagement kunnen inzetten. Zelfmanagement past bij een maatschappelijke beweging binnen het zorgveld en het is dus nodig om dit goed te verwerken in het curriculum. Als hogeschool willen we immers toegeruste professionals afleveren." Voor Raymond Clement, faculteitsdirecteur Gezondheidszorg, is daarom het project vanzelfsprekend een meerwaarde voor de faculteit. "Het verrijkt het curriculum, zoekt aansluiting met de praktijk en verbindt het onderwijs met het werkveld."

of studenten vinden dat de opleiding voldoende kennis biedt over zelfmanagement. Of we de benodigde vaardigheden genoeg trainen. En we wilden weten hoe patiënten op dit moment omgaan met zelfmanagement."

Waar staan jullie nu?

Het onderzoek zit in de afrondingsfase. De interviews zijn afgenomen, er zijn werkbezoeken aan de betrokken opleidingen gebracht en analyse van data heeft plaatsgevonden. De planning is dat we in het voorjaar 2017 tijdens een afsluitende bijeenkomst in Finland alle ervaringen bundelen en aanbevelingen opstellen. Dan kunnen we ook kijken wat we er hier in Nederland van kunnen meenemen in het nieuwe curriculum." Simone licht alvast een tipje van de sluier. "We zien dat patiënten matig scoren op zelfmanagement. Ook geven verpleegkundestudenten aan dat ze niet goed weten hoe ze straks in de praktijk patiënten kunnen ondersteunen op het gebied van zelfmanagement. Welke tools ze hiervoor kunnen inzetten bijvoorbeeld. Op basis van de resultaten geven we praktische aanbevelingen voor het onderwijs en eventueel voor bijscholing van verpleegkundigen."

Wat heeft het project opgeleverd voor de faculteit?

Simone vindt het vooral belangrijk dat het project ervoor heeft gezorgd dat er binnen de opleiding meer aandacht is voor zelfmanagement. "Ik heb veel met collega's gesproken en tijdens een kennisdelingslunch meer kunnen vertellen over het project en over zelfmanagement in het algemeen. Ook zie ik zelfmanagement nu steeds vaker terugkomen in andere projecten. Het ZIP-project heeft dus een beetje gewerkt als een olievlek. Ik verwacht ook dat in het nieuwe curriculum zelfmanagement een prominentere plek krijgt."

Wat heb je geleerd van het project?

"Het project is door de internationale samenwerking flink gegroeid. Het startte als een vrij klein intern project, maar werd steeds groter. Ik heb al vele jaren ervaring met landelijke projecten, maar bij een internationaal project komt toch wat meer kijken. Alleen al de communicatie is moeilijk, ook al spreek je allemaal Engels. Bedoelen we wel hetzelfde? Willen we hetzelfde bereiken? Soms was ik twee uur aan het Skypen om alles goed af stemmen; om te zorgen dat we wel hetzelfde voor ogen hebben. Het was zeker geen standaardproject!"

Hoe verankeren en/of implementeren jullie de resultaten?

Het belangrijkste dat Simone met het project wilde bereiken was bewustwording: zelfmanagement op de agenda zetten. "Ik hoop op een omslag in denken bij studenten en collega's en zie dat langzaam gebeuren. En ook teamleiders en managers zien het belang van goed onderwijs op het gebied van zelfmanagement in. De resultaten van het onderzoek willen we verankeren in het nieuwe curriculum. Het zou mooi zijn als zelfmanagement een steeds terugkerend thema binnen de opleiding is. Het vraagt van verpleegkundigen én patiënten een andere attitude. Je zorgt niet voor, maar je zorgt dat...Jij bepaalt niet wat goed is voor de patiënt, maar de patiënt bepaalt en de verpleegkundige ondersteunt hierin, en werkt meer als coach."

Welk advies geef je mee aan collega's die ook hun onderwijs willen innoveren?

"Wat ik zelf heel belangrijk vind, is de wisselwerking tussen onderwijs en werkveld. Als docent een voet in de praktijk houden. Bijvoorbeeld door werkgroepen zodanig samen te stellen dat er altijd mensen uit het werkveld betrokken zijn. Blijf prikkels uit de praktijk opvangen, want op die manier kun je je onderwijs vernieuwen." Simone voegt nog toe: "En betrek studenten of pas afgestudeerden bij je project. Wat je ook doet, het moet iets opleveren voor het onderwijs. Zorg dat studenten er altijd iets aan hebben."

Meer informatie?

E-mail simone.arkesteyn@zuyd.nl

Kritisch denken in beroepstaken van gezondheids- professionals

Projectleider **Erica Baarends**
Faculteit **Gezondheidszorg**

Kritisch denken in beroepstaken van gezondheidsprofessionals

"We begonnen als projectgroep met het idee dat we een beoordelingsinstrument voor Evidence-Based besluitvorming gingen realiseren. Maar geleidelijk aan werd het ons steeds duidelijker dat een beoordelingsinstrument niet de kern van ons project was. Vóór je een beoordelingsinstrument kunt realiseren, moet je weten wat je precies wilt beoordelen. We moesten dus eerst concreet maken welke vaardigheden belangrijk zijn bij Evidence-Based besluitvorming." Aan het woord is Erica Baarends. Ze is als docent en onderzoeker bij de faculteit Gezondheidszorg dagelijks bezig met het thema Evidence-Based Practice. In de loop van het jaar heeft haar team, bestaande uit Marike Hendriks, Jet Lancee en Marieke Werrij, het project bijgestuurd en is er een nieuw doel ontstaan. Erica legt uit: "Kritisch denken vormt de basis voor goede Evidence-Based besluitvorming. En we ontdekten dit tot nu toe te weinig terugkomt in ons onderwijs."

Wat was de aanleiding voor het project?

Zorgprofessionals moeten in hun werk beslissingen nemen op basis van ervaring en het beste wetenschappelijke bewijs. En dat allemaal in combinatie met de wensen van de patiënt/cliënt. Erica vertelt: "Bij Gezondheidszorg leren we onze studenten om Evidence-Based beslissingen te nemen. Het toetsen of studenten daadwerkelijk Evidence-Based beslissingen kunnen nemen, is erg lastig. We wilden daar een beoordelingsinstrument voor ontwikkelen. Een instrument waarmee we kunnen bepalen of de student op een goede manier deze beslissingen neemt." Erica knikt naar haar collega's en vervolgt: "We hebben als projectteam veel gesprekken gevoerd met onderwijsdeskundigen, studenten en docenten. Daaruit kwam naar voren dat één beoordelingsinstrument niet toereikend is voor deze complexe besluitvorming én dat de beoordeling samen moet hangen met het onderwijs. Je moet iets toetsen wat studenten ook daadwerkelijk in de les hebben gehad. Daar liep het spaak: in hoeverre kwam kritisch denken, de basis van Evidence-Based Practice, terug in ons onderwijs? We zijn toen op zoek gegaan naar experts over kritisch denken. We kwamen uit bij Avans Hogeschool in Breda, bij hun lectoraat Brein en Leren. We hebben met deze lectoren uitvoerig gesproken over de manier waarop ze bij Avans Hogeschool kritisch denken in het onderwijs verwerken."

Faculteitsdirecteur Raymond Clement (Gezondheidszorg)

Wat is het belang van dit project voor de faculteit?

"Kritisch denken vormt de basis van Evidence-Based Practice. Zorgprofessionals dienen kritisch af te wegen wat het juiste zorgtraject is voor de patiënt. Het draagt ook bij aan de doelmatigheid van de zorg. Als hogeschool leiden we onze studenten op om Evidence-Based beslissingen te kunnen nemen. Dat onderscheidt ons van het mbo en het wetenschappelijk onderwijs. En ook al hebben we inmiddels een kenmerk voor Evidence-Based Practice, dat wil niet zeggen dat we dan klaar zijn. Het is goed dat met dit project is gekeken of kritisch denken daadwerkelijk voldoende verankerd is in ons onderwijs en waar dit wellicht nog beter kan. Zelfreflectie, altijd kritisch blijven: het is onmisbaar!"

Waar staan jullie nu?

Afgelopen jaar heeft de projectgroep via onderzoek inzicht gekregen in kritisch denken binnen het gezondheidszorgonderwijs en gekeken hoe dit het beste kan worden toegepast binnen Zuyd. Erica: "Het project is grotendeels afgerond. We hebben een duidelijk beeld van wat kritisch denken is en hoe het zich verhoudt tot Evidence-Based Practice. We weten wat we er in het onderwijs mee zouden kunnen en willen. Nu is alleen de grote vraag: hoe krijgen we het goed in ons onderwijs verwerkt? Daarvoor is het belangrijk dat management en docenten inzien hoe essentieel kritisch denken is voor Evidence-Based Practice en voor de beroepspraktijk van onze studenten."

Wat heeft het project opgeleverd voor de faculteit?

Erica geeft aan dat kritisch denken steeds belangrijker wordt binnen alle vakgebieden. "Maar studenten gaven in gesprekken aan dat het niet duidelijk in het onderwijs is ingebed. De zorg en het werk van zorgprofessionals wordt steeds complexer; het is belangrijk om studenten daar goed op voor te bereiden. Kritisch leren denken is daarbij van groot belang."

Wat hebben jullie geleerd van het project?

"De weg ergens naartoe is soms belangrijker dan je eindpunt. Soms moet je je oorspronkelijke doel durven loslaten." Erica lacht en kijkt naar haar teamleden: "En we zijn tijdens het project eigenlijk zelf ook allemaal kritischer gaan denken!"

Hoe verankeren en/of implementeren jullie de resultaten?

"Onze volgende stap is het geven van een workshop over kritisch denken aan het management en docenten betrokken bij curriculumontwikkeling. Het is essentieel dat zij het belang inzien van kritisch denken als onderdeel van het onderwijs. We zien dit als een start voor een structurele implementatie van kritisch denken in de curricula van de opleidingen."

Hoe hebben jullie de lerende audit ervaren?

"Het was voor ons een soort intervisie. We zaten bij elkaar met andere projectteams, stelden elkaar vragen en gaven elkaar opbouwende feedback. Successen en zaken waar we tegenaan liepen werden eerlijk en open gedeeld. Dat was erg leerzaam. Het gaf ons een bevestiging dat onze koerswijziging in het project juist was. We kregen nieuwe inspiratie en motivatie om verder aan de slag te gaan op het gebied van kritisch denken."

Welk advies geef je mee aan collega's die ook hun onderwijs willen innoveren?

"Durf je oorspronkelijke doel los te laten! Blijf niet vasthouden aan je idee als je tot de ontdekking komt dat het niet het gewenste resultaat zal opleveren. En zorg binnen je team voor een open denkcultuur. Dat is zo waardevol. Creëer een sfeer waarin je alles tegen elkaar durft te zeggen en op elkaars ideeën mag schieten." Erica denkt even na en sluit af: "En vooral: maak gebruik van de mogelijkheden die Zuyd biedt om kritisch naar je eigen onderwijs te kijken. Met een ZIP-project krijg je de kans om je onderwijs te verbeteren: grijp die kans!"

Meer informatie?

E-mail erica.baarends@zuyd.nl

Website https://padlet.com/erica_baarends/kritischdenken

It's all about EARS (Excellent Analysis - Reading at Sight)

Projectleider **Marc Rutten en Jan Nobbe**
Faculteit **Kunsten**

It's all about EARS

"Bij muziek begint alles met luisteren! Luistervaardigheid vormt de basis voor de musicus." Volgens Marc Rutten, hoofd opleiding Docent muziek en teamleider Muziekeducatie, wordt het zelfs een 'fiemel' van elke musicus. "Je hoort je leven lang elke noot en elk akkoord. Als musicus ben je je altijd bewust van verschillende klanken en melodieën die binnenkomen. Dat kun je gewoon niet uitzetten. En dat is ook goed! Willen studenten zich straks redden in ons beroep, dan moeten ze uitstekend muziek lezen en snel kunnen anticiperen op de muziek die ze horen aankomen." Met de online trainingsmodule EARS willen Marc en de andere projectleden de studenten stap voor stap zelf laten ontdekken hoe ze hun luistervaardigheid optimaal kunnen ontwikkelen.

Wat was de aanleiding voor het project?

Marc legt uit dat tot nu toe de docenten met intensieve lessen de luistervaardigheid van de student proberen te verbeteren. "De docent neemt tijdens de lessen Eartraining de student mee in de muziek: weet ik wel wat ik hoor? De docent begeleidt de student in het herkennen en 'ontleden' van de muziek. Terwijl het juist belangrijk is voor het leerproces als de student zelf ontdekt hoe de muziek in elkaar zit. Het is belangrijk dat studenten begrijpen waar moeilijkheden zitten tijdens het bewust luisteren en het noteren van de muziek die ze horen." Zo ontstond het idee voor een flipped classroom. Studenten gaan eerst zelfstandig aan de slag met de muziek en kunnen vervolgens in een 'feedback-les' vragen stellen en aangeven waar ze nog tegenaan lopen. En de online trainingsmodule heeft nog een ander voordeel, zo vertelt Marc. "Het conservatorium kent een brede, internationale studentenpopulatie met een strenge toelatingsprocedure. We kunnen de online module aanbieden aan buitenlandse aankomende studenten zodat deze zich op afstand goed kunnen voorbereiden op hun opleiding."

Waar staan jullie nu?

"Alle oefenmuziekstukken zijn gemaakt en het lesmateriaal is klaar. Twee vierdejaarsstudenten, twee docenten en een aspirant-docent hebben hard gewerkt om de 300 oefeningen voor EARS te schrijven. Allemaal korte muziekstukken met ingebouwde luisterstruikelblokken. We hebben een structuur uitgedacht waarin de student in kleine stappen veilig en zelfbewust zijn of haar luistervaardigheidsniveau kan verbeteren. Alles is goed in het digitaal systeem gezet en klaar voor gebruik. Alleen met de online zelftoets zijn we nog bezig. Dat is vooral nog een technische uitdaging. Studenten moeten namelijk online muziek kunnen noteren en dat moet automatisch gecontroleerd worden."

Faculteitsdirecteur Leo Swinkels (Kunsten)

Wat is het belang van dit project voor de faculteit?

"De innovatiekracht van een opleiding zit in de eerste plaats bij de docenten en studenten. De opleiding Docent muziek van het Conservatorium is al jarenlang een topopleiding die stevast hoog scoort bij accreditaties en onder studenten. En met dit project laten ze zien dat ze zelf op een gestructureerde wijze het eigen onderwijs kunnen innoveren." Volgens Leo Swinkels, faculteitsdirecteur van Kunsten, kunnen zeker ook anderen van het project profiteren. Zowel in het brede veld van de muziekeducatie als daarbuiten. "Als je ervan overtuigd bent dat studenten veel van elkaar kunnen leren, en die overtuiging deel ik, dan is zo'n project het bewijs dat je die kracht en kennis ook kunt inzetten in de ontwikkeling van je curriculum. Dat vraagt wel om een leergemeenschap waarin studenten, docenten, medewerkers en partners uit de praktijk daadwerkelijk als een learning community met elkaar omgaan. En dat hebben ze bij de opleiding Docent muziek al goed voor elkaar. Dat inspireert!"

Wat heeft het project opgeleverd voor het conservatorium?

Marc geeft aan: "Zoals al eerder gezegd begint alles met goed kunnen luisteren. Het is een essentieel onderdeel van ons curriculum. We willen onze studenten voorbereiden op een beroep in de muziek en hoe beter de luistervaardigheid, hoe beter ze voorbereid zijn. Met EARS dragen we daaraan bij."

Wat hebben jullie geleerd van het project?

"Dat we zelf in staat zijn onderwijsmateriaal te ontwikkelen dat gewoon heel goed is!", lacht Marc. "We waren wel tevreden met het bestaand materiaal, maar dat was niet door ons gemaakt. We kunnen nu met het materiaal veel beter sturen op wat wij als conservatorium belangrijk vinden. We hebben materiaal ontwikkeld dat heel goed stuurt op leren en zorgt voor extra uitdaging." Daarnaast heeft Marc geleerd hoe waardevol het is om studenten te betrekken bij projecten. "Binnen het conservatorium werken we al steeds vaker met learning communities. Docenten en studenten inspireren elkaar. En wij als docenten kunnen veel leren van onze studenten. Bovendien ligt er nu lesmateriaal dat studenten omarmen, omdat het ook mede ontwikkeld is door studenten. De studenten die hebben meegewerkt, hadden bijvoorbeeld veel inzicht in het leerproces van studenten en moeilijkheden die zich voordoen tijdens het bewust leren luisteren. Ze hebben een belangrijke rol gespeeld bij het tot stand komen van EARS."

Hoe verankeren en/of implementeren jullie de resultaten?

"Direct. De lesstof, het materiaal, is al gelijk gebruikt en zo ook getest. Deze zomer, tijdens onze summercourse starten de eerste studenten met de online trainingsmodule. Vanaf schooljaar 2016-2017 gaan in elk geval de eerstejaarsstudenten met EARS aan de slag. Vervolgens kunnen we ook evalueren wat EARS toevoegt aan ons onderwijs."

Welk advies geef je mee aan collega's die ook hun onderwijs willen innoveren?

"Kijk met een open blik in eigen huis naar de dingen die je al doet. Leer waar je wel en niet goed in bent. Vaak hebben mensen dan de neiging om oplossingen te zoeken voor dingen die niet goed gaan. Maar kijk ook juist eens naar wat wel goed gaat. Kijk naar waar je in uitblinkt en doe daar iets mee; maak dat nog beter! En zoek daarbij ook naar middelen die we hebben, maar nog niet kennen." Marc voegt nog toe: "En vergeet zeker niet de studenten te betrekken bij je ideeën!"

Meer informatie?

E-mail jan.nobbe@zuyd.nl, marc.rutten@zuyd.nl

Curious People

Projectleider **Josje van Dongen** en **Ankie Hoefnagels**
Faculteit **Hotel en Facility Management** (in samenwerking met **De Nieuwste Pabo**)

Curious People

Binnen de Hotel Management School Maastricht vormen buitenlandse stages een belangrijk onderdeel van het curriculum. Studenten ontwikkelen interculturele competenties en ontdekken nieuwe trends en innovaties binnen de hotelwereld en recreatiesector. Met het ZIP-project Curious People realiseerden Ankie Hoefnagels en Josje van Dongen, beide werkzaam bij de Hotelschool, een platform waar studenten hun interculturele ervaringen en nieuwe trends al tijdens die stage met elkaar kunnen delen. Ankie: "We werkten tijdens het project nauw samen met De Nieuwste Pabo. Zij gaven ons onderwijskundig advies en introduceerden bij ons het platform van Simulise. Dat is een Facebookachtige omgeving waarin studenten blogs kunnen schrijven over hun buitenlandse ervaringen. Docenten kunnen deze blogs beoordelen en andere studenten kunnen erop reageren. Zo ontstaat een interactieve community waarin studenten van elkaars ervaringen kunnen leren."

Wat was de aanleiding voor het project?

Studenten die op buitenlandse stage gaan, leveren pas weken later, na hun terugkomst, hun reflectie in over hun stage. Ze geven dan aan welke trends en innovaties ze zijn tegengekomen en welke culturele verschillen zijn opgevallen. Vaak vinden studenten dat lastig, omdat veel ervaringen dan al zijn weggezaakt. En studenten kunnen op die manier niet profiteren van elkaars ervaringen en inzichten. Zonde, vonden Ankie en Josje. "Er zijn tegenwoordig zoveel technologische ontwikkelingen. Het moest toch mogelijk zijn dat studenten al tijdens hun buitenlandreis hun ervaringen delen en reflecties schrijven. Met dit project hebben we gezocht naar die mogelijkheid."

Waar staan jullie nu?

"Die mogelijkheid hebben we gevonden! We hebben het onderwijskundig ondersteund platform van Simulise geïmplementeerd. Curious People is een online, interactief en professioneel platform door en voor nieuwsgierige mensen met een open geest. In eerste instantie is het bedoeld voor hospitality studenten en professionals. Het is een platform over innovatie, trends en kennis over culturele diversiteit en globalisering. Studenten kunnen blogs plaatsen en docenten kunnen die beoordelen. Al zo'n 150 studenten zetten hun blogs online binnen een afgeschermd community. Voorafgaand aan de buitenlandstage krijgen studenten een workshop over het schrijven, indienen en plaatsen van de blogs. In totaal plaatsen ze tijdens hun buitenlandstage zeven blogs. Die gaan over interculturele verschillen en over trends en innovaties die ze zien."

Faculteitsdirecteur Ad Smits (Hotelschool)

Wat is het belang van dit project voor de faculteit?

"De Hotelschool Maastricht heeft voor zichzelf drie belangrijke speerpunten opgesteld, namelijk Connecting Gastronomy, Innovative Entrepreneurship en Global Minds. Daarmee willen we ons positief onderscheiden van andere hotelscholen. Het project Curious People sluit natuurlijk mooi aan bij de speerpunten: studenten signaleren trends en innovaties en reflecteren op hun eigen internationale ervaringen. Informatie uit de blogs op het platform kunnen we daarnaast ook gebruiken in andere onderwijsonderdelen. Zo moeten onze studenten bijvoorbeeld in het eerste jaar een innovatief gastronomisch event opzetten. De informatie over innovaties die de ouderejaarsstudenten in hun blogs verwerken, kunnen de eerstejaarsstudenten gebruiken tijdens hun event. En zo kan ik nog wel meer voorbeelden bedenken." Ad Smits, faculteitsdirecteur van de Hotel Management School Maastricht, is zeker enthousiast over het project. Hij ziet wel nog een aandachtspunt voor de interactieve community: "We moeten er goed op letten dat studenten echt hun eigen ervaringen gebruiken voor de opdrachten. Het is tegenwoordig zo makkelijk om te googelen naar bijvoorbeeld 'trends horeca New York'. Terwijl het juist zo belangrijk is dat studenten leren reflecteren op hun eigen ervaringen en zelf trends weten te plaatsen."

Wat heeft het project opgeleverd voor de faculteit?

"Het project heeft een platform opgeleverd waar studenten ervaringen delen over buitenlandse stages. Het geeft studenten meer inzicht in wat er in de rest van de wereld gebeurt. Niet alleen in het land van hun eigen stage, maar ook in andere delen van de wereld. En dat geeft studenten een mooie voorbereiding op hun toekomstige werkveld." Ankie en Josje zien ook andere voordelen voor de toekomst: "Interculturele ervaringen en nieuwe trends die veel in de blogs naar voren komen, kun je als faculteit natuurlijk goed gebruiken in het onderwijs. Welke belangrijke trends signaleren onze studenten? Waar lopen ze vaak tegenaan in interculturele communicatie? We gaan onderzoek doen met de data uit de blogs. Zo hopen we dat op termijn niet alleen het onderwijs, maar ook het werkveld kan profiteren van de kennis en ervaringen die onze studenten opdoen."

Wat hebben jullie geleerd van het project?

Ankie vertelt: "We zijn tijdens het project erg voortvarend aan de slag gegaan. We waren zo enthousiast! Gelukkig konden we rekenen op goed advies van De Nieuwste Pabo, die een dergelijk traject al een keer hadden doorlopen. Zij wezen ons erop dat het voor docenten en studenten een hele omslag in werken is. Docenten moeten tijd en ruimte krijgen om het platform te leren kennen en weten hoe ze ermee moeten werken. Studenten moeten leren hoe ze op het platform een goede blog schrijven die voldoet aan alle voorwaarden van de opdracht. Dat kost tijd en overtuigingskracht; dat hadden we een beetje onderschat. Uiteindelijk hebben we studenten erbij betrokken om docenten en andere studenten te enthousiasmeren over het platform. Dat werkte erg goed!"

Hoe hebben jullie de lerende audit ervaren?

Tijdens het project nam Josje deel aan de lerende audit: "Ik vond het met name interessant om ervaringen te delen en andere innovators binnen Zuyd te ontmoeten. Waar zijn anderen mee bezig en hoe pakken ze dat aan? Tijdens de audit merkte ik ook dat je soms jaren bezig bent om een innovatie helemaal vorm te geven en ingebed te krijgen in het onderwijs. Het is daarom goed dat het mogelijk is om per fase subsidies aan te vragen via Zuyd Innoveert."

Welk advies geef je mee aan collega's die ook hun onderwijs willen innoveren?

"Houd goed in de gaten dat wat jij heel leuk vindt, wellicht lastig is voor collega's. Probeer van begin af aan collega's én studenten zoveel mogelijk mee te krijgen. Geef ze ook zeker tijd en ruimte voor vragen." Ankie vult nog aan: "En belangrijk: vraag onderwijskundig advies. Wij hebben ontzettend veel gehad aan het advies van De Nieuwste Pabo. Als docent heb je wellicht toch de neiging om snel iets te implementeren als je er zelf enthousiast over bent. Onderwijskundig kunnen er dan nog verschillende haken en ogen aan zitten. Of je ontdekt nog betere mogelijkheden."

Meer informatie?

E-mail ankie.hoefnagels@zuyd.nl, josje.vandongen@zuyd.nl

Website op www.simulise.com is een demo-account aan te vragen om te zien hoe een onderwijskundig platform werkt

Project Team Innovative Teaching (PTIT)

Projectleider **Rick Maijer en Emmy Nelissen**
Faculteit **International Business and Communication**

Project Team Innovative Teaching (PTIT)

Rick Maijer, projectleider van PTIT, heeft samen met zijn teamleden dit jaar binnen de faculteit International Business and Communication onderzoek gedaan naar onderwijsinnovatie en nieuwe ideeën opgedaan voor andere manieren van lesgeven. "Met dit project hebben we in kaart gebracht wat we bij de faculteit allemaal al doen en waar nog kansen voor vernieuwing liggen. Tegelijkertijd wilden we van docenten én studenten horen wat zij van de manieren van lesgeven vinden. En natuurlijk ook hun ideeën horen voor vernieuwing. Daarnaast probeerden we docenten handvatten te geven om hun eigen onderwijs te innoveren en hebben we een plan opgesteld met bruikbare, praktische adviezen voor verdere onderwijsvernieuwing."

Wat was de aanleiding voor het project?

Het idee voor het ZIP-project kwam van een groep mensen binnen de faculteit die zagen dat collega's best al innovatief bezig waren, maar dit niet wisten van elkaar. Rick vertelt: "Onze faculteit telt vier opleidingen met daarinbinnen weer veel verschillende vakken. Sommige collega's werkten al met online tools tijdens hun lessen, pasten flipped classroom toe of maakten kennisclips. Andere collega's waren weer op een heel andere manier innovatief bezig, bijvoorbeeld door het ontwikkelen van interdisciplinaire opdrachten. Het probleem was dat we van elkaar niet wisten wat we allemaal al deden. Hoe kun je dan van elkaar leren, elkaar helpen of elkaar inspireren? En daarnaast, sommige vakken geven we al jarenlang op dezelfde manier. Past die manier nog wel bij de huidige studenten? Zijn er inmiddels nieuwe manieren van lesgeven die beter aansluiten bij het vak en de studenten? Ook dat wilden we onderzoeken. We wilden dus eigenlijk elk vak onder de loep nemen, met in ons achterhoofd de wensen en verwachtingen van docenten en studenten."

Waar staan jullie nu?

"Afgelopen jaar hebben we intern en extern onderzoek gedaan. Bij de vier opleidingen hebben we studiemiddagen georganiseerd. We zijn door het hele curriculum gegaan. Wat is er nu? Wat kunnen we eventueel toevoegen om het onderwijs te vernieuwen? Dat hebben we samen met docenten allemaal in kaart gebracht. Ook studenten hebben we erbij betrokken. Zo hebben we bijvoorbeeld studentenpanels opgericht. We vroegen studenten onder andere of de onderwijsinnovaties die de docenten al hadden bedacht ook echt als een aanvulling werden gezien. En we gaven ze de ruimte om zelf ideeën aan te dragen. Extern hebben we vooral veel gesprekken gevoerd met verschillende onderwijsexperts en hebben we workshops gevolgd over nieuwe mogelijkheden voor het onder-

Faculteitsdirecteur Jeanette Oostijen (International Business and Communication)

Wat is het belang van dit project voor de faculteit?

"Het project PTIT heeft onderwijsinnovatie bij de faculteit op de kaart gezet. Het enthousiaste projectteam heeft in samenwerking met collega's, externe deskundigen én studenten een jaar lang gewerkt aan het in kaart brengen van onderwijsinnovatie. Mooi om te zien dat ze zelf zo geïnspireerd raakten en collega's hebben verleid en begeleid om mee te gaan doen. En het was zeker een meerwaarde dat studenten een belangrijke rol speelden tijdens het project." Jeanette Oostijen, faculteitsdirecteur van International Business and Communication, kijkt positief terug op het project. En ze kijkt ook zeker vooruit: "De resultaten en werkwijze van PTIT nemen we mee in het facultaire project FIBC 2.0, dat zal lopen van 2016-2018. Met dit project streven we naar verbetering van de studeerbaarheid, lagere uitval en hogere rendementen bij de opleidingen. We gaan de onderwijskundige samenhang in de curricula versterken, de toetsing inrichten op basis van innovatieve didactiek en docenten helpen hun deskundigheid over onderwijsvernieuwing te vergroten. En bij alles zullen we studenten actief betrekken."

wijs, zoals gamification. Al met al hebben we veel informatie verzameld zodat we konden komen tot een actieplan met daarin bruikbare tips en adviezen voor onderwijsvernieuwing binnen onze faculteit. De komende tijd gaat een nieuwe werkgroep op dit plan verder."

Wat heeft het project opgeleverd voor faculteit?

Naast een actieplan met concrete aanbevelingen, heeft het project volgens Rick vooral bijgedragen aan een positievere houding ten opzichte van innoveren. "Sommige collega's waren best een beetje huiverig of onzeker: geef ik niet goed les dan? Dat is het natuurlijk helemaal niet. Het ging ons vooral om het delen van elkaars kennis. Dat we elkaar laten zien hoe we lesgeven en of er wellicht mogelijkheden zijn om het onderwijs nog aantrekkelijker te maken. Of om het beter te laten aansluiten op de verwachtingen van de huidige studenten en het toekomstige werkveld. We hebben laten zien welke meerwaarde onderwijsinnovatie kan hebben voor onze faculteit als geheel en voor elk afzonderlijk vak. En verschillende collega's hebben we gelijk al op weg kunnen helpen door een instructiemiddag over online tools en het maken van een kennisclip en online quiz."

Wat heb je geleerd van het project?

Rick aarzelt geen moment: "Geduld hebben! We waren als projectteam erg enthousiast over het project en wilden gelijk allerlei concrete voorstellen doen en plannen maken. Maar voordat we hier überhaupt over na konden denken, moesten we eerst onderzoek doen. Uitzoeken wat er al was, wat we wilden en welke mogelijkheden er allemaal zijn. Het kostte me moeite om te accepteren dat het niet zo snel ging als we wilden. Goed onderzoek kost veel tijd en moet je zeker niet overhaasten. Door de uitgebreide aanloop hebben we veel over onderwijsinnovatie geleerd en veel nieuwe tools ontdekt die we anders niet zouden hebben opgemerkt."

Hoe verankeren en/of implementeren jullie de resultaten?

"Het project heeft ervoor gezorgd dat er meer aandacht is voor onderwijsvernieuwing binnen de faculteit. In het schooljaar 2016-2017 start een nieuw project waarin ook veel uit ons actieplan gebruikt wordt. Leden van het projectteam PTIT zitten ook in de werkgroep van het nieuwe project. Ik heb er dus alle vertrouwen in dat de resultaten uit het onderzoek op korte of langere termijn geïmplementeerd worden in het onderwijs."

Hoe heb je de lerende audit ervaren?

"We zijn met een paar projectleden naar de audit gegaan. We zaten toen net een beetje in een dip, omdat we het idee hadden dat ons project niet genoeg opschoot. Dat we voor ons gevoel niet snel genoeg tot concrete tips en adviezen kwamen. We liepen achter op ons eigen schema." Rick lacht: "Het klinkt een beetje cru, maar we waren blij dat andere projectgroepen dit herkenden. De audit was voor ons een bevestiging dat we wel echt op de goede weg waren. In ons enthousiasme hadden we een erg strak schema opgesteld, maar het onderzoek heeft veel meer tijd gekost dan ingeschat. Ook binnen de faculteit kregen we steun. Wat we aan het doen waren, was belangrijk voor de faculteit. Dat hielp ons wel uit de dip!"

Welk advies geef je mee aan collega's die ook hun onderwijs willen innoveren?

"Alle onderwijsvernieuwing begint met het openstaan voor nieuwe dingen. Neem de tijd ervoor en investeer in innovatie. Ik snap de terughoudendheid van sommige collega's wel; iedereen heeft het al zo druk. En natuurlijk kost een innovatie tijd en energie, dat weet ik als geen ander. Maar als je een goede onderwijsvernieuwing doorvoert, levert dat ontzettend veel op. Voor studenten, voor het onderwijs, maar ook voor jezelf. Waarschijnlijk ook tijdwinst!"

Meer informatie?

E-mail rick.maijer@zuyd.nl

YEZ TV

Projectleider **Camiel Wolfs**
Faculteit **Management en Recht**

Binnen Zuyd kunnen studenten elk jaar meedoen aan de YEZ-award. YEZ staat voor Young Entrepreneurs Zuyd. Het programma helpt studenten met het uitwerken van een idee tot een eigen onderneming. "Je kunt het zien als een soort Idols voor studenten die een eigen onderneming willen starten! Bij de start worden studenten aan een coach gekoppeld die voor begeleiding zorgt tijdens het hele traject van YEZ. Ook volgen de studenten workshops over bijvoorbeeld de economische kanten, marketing en verdienmodellen. Alles om ze op weg te helpen naar succesvol ondernemerschap. De meest belovende onderneming wint uiteindelijk de YEZ-award." Al enkele jaren is Camiel Wolfs, teamleider bij de opleiding People and Business Management, als coach betrokken bij YEZ. "Dit jaar hebben we een aantal studenten intensief gefilmd terwijl ze het traject van YEZ doorliepen: YEZ TV. Hiermee hopen we andere studenten die met een idee in hun hoofd rondlopen te inspireren en motiveren om ook hun eigen onderneming op te zetten."

Wat was de aanleiding voor het project?

"YEZ is een heel mooi initiatief. Het stimuleert ondernemerschap van studenten en levert mooie ideeën en ondernemingen op. Alleen merkte ik elk jaar weer dat YEZ bij lang niet iedereen bekend is. Dat zette mij aan het denken. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat meer studenten YEZ kennen? Hoe kunnen we studenten inspireren en motiveren? Hoe zorgen we ervoor dat nog meer studenten kunnen profiteren van de mogelijkheden en kansen die YEZ biedt? Om studenten aan te spreken, hebben we via sociale media, YouTube en de eigen website filmpjes gedeeld van studenten die aan de YEZ-award meededen. We volgden deze studenten het hele traject: vanaf het moment van inschrijving tot aan de uitreiking van de award. Met YEZ TV zien andere studenten wat YEZ is en wat voor mogelijkheden het biedt."

Waar staan jullie nu?

Het project is afgerond; de YEZ-award voor dit jaar is geweest. De filmpjes van de studenten zijn gemaakt en verspreid via sociale media, YouTube en de eigen website. Camiel vertelt: "We zagen dat de filmpjes redelijk veel hits kregen, maar je weet natuurlijk niet wie de filmpjes heeft bekeken. Hebben we wel de juiste doelgroep bereikt? We hebben geprobeerd zo breed mogelijk ruchtbaarheid te geven aan YEZ TV. Echt meten is erg moeilijk. Tot nu toe hebben we elk jaar ongeveer 40 aanmeldingen voor de YEZ-award. Ik ben benieuwd of we volgend jaar meer aanmeldingen hebben. Maar dan nog is het natuurlijk gissen in hoeverre YEZ TV aan dat aantal heeft bijgedragen. Wellicht spelen ook andere factoren een rol."

Faculteitsdirecteur Dries Lodewijks (Management & Recht)

Wat is het belang van dit project voor de faculteit?

"Het is onze wens om een meerwaarde te zijn voor de regio. We proberen jongeren zo veel mogelijk te stimuleren om een ondernemende houding aan te nemen, om zelf ondernemer te worden. Immers: de ondernemers in deze wereld, creëren de banen. Dit ZIP-project is een goede aanvulling op de activiteiten die we als faculteit al doen om ondernemerschap te stimuleren. Bekijk de filmpjes maar: YEZ TV inspireert jonge mensen. En niet alleen studenten van de economische studies raken gemotiveerd, ook studenten van andere studies zetten de stap naar ondernemerschap. Zoals studenten techniek en ook juristen. Dat is mooi om te zien." Dries Lodewijks, faculteitsdirecteur Management & Recht, is ook enthousiast over de opzet van YEZ TV. "Aan het project werkten studenten samen met oud-studenten. Die wisselwerking is waardevol: studenten leren van oud-studenten en de oud-studenten blijven zo betrokken bij Zuyd."

Wat heeft het project opgeleverd voor Zuyd?

"Zuyd wil kennis in de regio houden en ondernemerschap van studenten stimuleren. Meer bekendheid voor YEZ kan daar zeker aan bijdragen. Ik hoop dat het met dit project voor studenten duidelijker is wat YEZ kan betekenen voor je als met een idee rondloopt."

Wat heb je geleerd van het project?

Camiel geeft aan dat hij eigenlijk niet goed wist waar hij aan begon met het maken van de filmpjes. "Je begint aan iets waarvan je niet precies weet hoe het gaat lopen. Welke afspraken maak je dan? Ik wist te weinig van filmen af om goede en duidelijke afspraken te maken. Een concreet eindresultaat hadden we nog niet voor ogen. Uiteindelijk is alles wel afgerond en zijn we tevreden over de filmpjes, maar het proces had wel beter gekund. Vooral het maken van duidelijke afspraken is ontzettend belangrijk." Camiel denkt even na en vervolgt: "Ook hadden we meer kunnen doen aan marketing. We zijn heel druk bezig geweest met de filmpjes, die moesten af. Daardoor hebben we uiteindelijk voor mijn gevoel te weinig energie gestoken in marketing. Natuurlijk hebben we de filmpjes wel verspreid via alle bij studenten populaire kanalen, maar wellicht hadden we nog iets extra's kunnen doen om de filmpjes nog beter te promoten."

Hoe verankeren en/of implementeren jullie de resultaten?

"De filmpjes zijn dit jaar gebruikt ter inspiratie en motivatie en we kunnen ze natuurlijk ook de komende jaren nog als promotie inzetten. Het is goed om volgend jaar studenten weer te attenderen op de filmpjes. Maar het is te kostbaar, qua tijd en geld, om het project elk jaar te herhalen. Volgend jaar kunnen we beter ook op andere manieren aandacht aan de YEZ-award geven."

Hoe heb je de lerende audit ervaren?

"Tijdens de audit kon je anderen laten zien waar je mee bezig was en hoe je project verliep. Mooi om te horen hoeveel verschillende soorten projecten er speelden." Camiel kon de open sfeer waarin de audit plaatsvond wel waarderen. "Iedereen vertelde open wat er goed ging en niet goed ging. Daar reageerden anderen weer op en we wisselden tips uit."

Welk advies geef je mee aan collega's die ook hun onderwijs willen innoveren?

"Zorg voor een goed multidisciplinair team om je heen als je je idee gaat uitvoeren. En als je ervoor kiest om een ZIP-project te doen, zorg dan ook dat je voldoende tijd vrijmaakt ervoor. Ga het niet 'even tussendoor' doen. Klop bij je leidinggevende aan en geef aan dat je hier echt tijd voor nodig hebt. En vooral: maak goede en concrete afspraken, zodat je jezelf ook echt aan je projectafspraken kunt houden!"

Meer informatie?

E-mail camiel.wolfs@zuyd.nl

Website www.yeztv.com

Social@Workhouse

Projectleider **Jhoy Dassen** en **Ursula Geurts-Hoefnagel**
Faculteit **Sociale Studies en Educatie**

“Een eigen leerwerkplek waar studenten zelf ‘de dag draaien’. Waar ze zelf verantwoordelijk zijn en ontdekken hoe het er in het werkveld aan toegaat. Dat wilden we met dit ZIP-project realiseren.” Ursula Geurts is voortdurend op zoek naar nieuwe onderwijsmogelijkheden om de leerbehoeften van studenten zoveel mogelijk te prikkelen. Samen met Jhoy Dassen zette ze afgelopen jaar met hulp van samenwerkingspartners de leerwerkplek Social@Workhouse op. Jhoy vertelt: “Studenten krijgen veel leerruimte tijdens hun tijd op de leerwerkplek. Ze moeten het allemaal zelf doen. Ze komen bij ons niet aan met de vraag ‘vind je het goed als we dit doen?’, maar ze zeggen ‘we gaan dit doen, heb je nog feedback?’ Studenten geven aan dat ze er ontzettend veel van leren. Het motiveert ze.”

Wat was de aanleiding voor het project?

Ursula: “Het werkveld van de social worker verandert enorm. Maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de participatiesamenleving, vragen een andere houding van professionals in ons vakgebied. De nadruk ligt op ondersteunen en niet meer op problemen oplossen. Van hulp- en dienstverlening naar samenleving. En we willen onze studenten natuurlijk goed voorbereiden op het nieuwe werkveld.” Jhoy vult aan: “Maar het is een hele nieuwe situatie; er ligt nog geen kennis op de plank. De eerste boeken over ‘de nieuwe social worker’ worden nu pas geschreven. Hoe bereiden we onze studenten dan voor? Wat doen we? We hebben ervoor gekozen om het mogelijk voor ze te maken om het zelf te ontdekken. Een leerwerkplek, in dit geval een buurthuis, waar studenten met onder andere buurtbewoners, welzijnsorganisaties en gemeente samenwerken om zo samen te ontdekken wat ze voor elkaar kunnen betekenen. En op welke manier.”

Waar staan jullie nu?

“We zijn een alliantie aangegaan met onder meer de gemeente en welzijnsorganisaties als Partners in Welzijn en OZO ik doe mee. In januari zijn we gestart met een pilot. Studenten zijn in een buurthuis waar onze partners al actief waren, aan de slag gegaan. Ze zijn het gaan runnen, mochten pionieren. Inmiddels hebben zij hun stage succesvol afgerond en hebben ze hun taken overgedragen aan een nieuwe groep derde- en vierdejaarsstudenten. We zien steeds meer kansen, ook voor bijvoorbeeld studenten van andere faculteiten die hier iets kunnen bijdragen. Maar voor nu zijn we al erg tevreden over de basis die we met de samenwerkingspartners hebben gerealiseerd.”

Liesje Reynders namens faculteitsdirecteur Ellen Laeven (Social Work)

Wat is het belang van dit project voor de faculteit?

“Mooi om te zien hoe een ZIP-project docenten ruimte geeft om een leuk idee uit te voeren. En fijn dat de docenten, Ursula en Jhoy, vanaf het begin af aan ons managementteam hebben betrokken bij het project. Dat is wel belangrijk. Zo zie je vanaf de start hoe het project past binnen de faculteit.” Aan het woord is Liesje Reynders, teamleider bij Social Work. “Ons werkveld is inderdaad gigantisch in beweging en het onderwijs verandert mee. ‘In de wijk zijn’, is heel belangrijk en Social@Workhouse vormt daarom zeker een extra toevoeging voor ons onderwijs. Niet alleen voor de studenten, ook voor docenten die weer even hun praktijkervaring willen opfrissen.” Daarnaast ziet Liesje mogelijkheden voor de toekomst: “Het project is een eerste stap naar meer multidisciplinair werken. Studenten van verschillende disciplines kunnen in en om het buurthuis samen aan de slag. En dat is ook iets wat het toekomstig werkveld van ze vraagt!”

Wat heeft het project opgeleverd voor de faculteit?

Ursula ziet een grote meerwaarde in de goede relaties die gaandeweg zijn opgebouwd met verschillende partners. “Het contact met de samenwerkingspartners is geïntensiveerd en verbreed. We weten beter van elkaar wat we doen en vragen elkaars mening en hulp. Vooral met Partners in Welzijn lopen er nu vaak vragen over en weer. Hoe kunnen we elkaar hiermee helpen?” Jhoy knikt: “En vergeet vooral niet hoeveel het oplevert voor de studenten en voor ons onderwijs. Studenten die op een inspirerende manier praktijkervaring opdoen. Kansen voor onderzoek of ervaringen die ons onderwijs kunnen verdiepen. Ook daar profiteert de faculteit van.”

Wat hebben jullie geleerd van het project?

“Het belang van een projectplan,” reageert Ursula meteen. “Je kunt heel leuke ideeën hebben, maar een goed projectplan en realistische planning helpen je je doel te bereiken. Wij zijn wel een beetje stip-op-de-horizondromers. Goed om dan aandacht te besteden aan vragen als ‘wat wil je nu eigenlijk?’ en vooral ook ‘hoe wil je dat bereiken?’ Daar moesten we wel even goed aan werken.” Jhoy lacht: “Op het moment dat je een stip op de horizon hebt, ben je volgens mij al een heel eind! Het duurde ook even voor we met alle partners samen dezelfde stip voor ogen hadden. Uiteindelijk hebben we gewerkt vanuit een gedachte die ons verbindt en dat is ook heel waardevol.”

Hoe verankeren en/of implementeren jullie de resultaten?

“Met de investering van het ZIP-project konden we Social@Workhouse een impuls geven. We zijn kunnen starten en hebben een mooie basis gecreëerd. We zijn vanuit het onderwijs gestart; het past bij wat we binnen de opleiding doen. Daarom denken we niet dat dit zomaar weggaat, ook al zit er dadelijk geen ZIP-project meer achter. Wel is het belangrijk om er aandacht voor te blijven hebben, om het levend te houden. En we kunnen nu ook gaan kijken naar de andere mogelijkheden die Social@Workhouse biedt.”

Hoe heb je de lerende audit ervaren?

Ursula en Jhoy vonden het vooral goed om de verhalen van de andere project-teams te horen. “Enerzijds merkte je dat er qua projecten heel veel variatie is. Iedereen is inhoudelijk met iets anders bezig. Maar anderzijds ging er een golf van herkenning door ons heen als we elkaars projectervaringen deelden. Dat was wel mooi.”

Welk advies geef je mee aan collega's die ook hun onderwijs willen innoveren?

“Zoek partners, ook buiten de hogeschool. Dat heeft ons ontzettend veel geholpen. Door je ideeën te delen op verschillende plekken, kom je verder. Mensen gaan met je meedenken. Maar zorg wel dat je je stip op de horizon goed in beeld hebt én houdt.”

Meer informatie?

E-mail jhoy.dassen@zuyd.nl, ursula.geurts@zuyd.nl

ZIP-ronde oktober 2015

Overzicht goedgekeurde projecten

In februari 2016 zijn door het College van Bestuur acht projecten goedgekeurd die onlangs zijn gestart. Zij stellen zich in het volgende voor.

Project Student-GO
Projectleider Jim Odekerken
Faculteit Bèta Sciences and Technology

In dit project willen we het studiesucces van de student verhogen door:

- Gebruik te maken van een aan het werkveld gerelateerde leeromgeving.
- De student meer eigenaarschap te geven over zijn/haar studietraject.
- Een compact team (3 docenten) dat zo goed als alle vakken verzorgd.
- Het on-demand verzorgen en uitdiepen van vakken.
- De lijntjes tussen docent en student zo kort mogelijk te houden.

De docent fungeert tevens als studiecoach en is betrokken bij het individuele studietraject van de student.

Project Innovatieve belevenissen Daelzicht
Projectleider Jeanne Heijkers
Faculteit Gezondheidszorg

Daelzicht wilt samen met Zuyd Hogeschool innovatieve belevenissen ontwikkelen voor hun cliënten, waarbij technologie wordt ingezet als middel. Deze belevenissen worden uitgewerkt tot dagbestedings-arrangementen. Zo wordt beter ingespeeld op de behoefte van de cliënt. Samenwerken tussen opleidingen en faculteiten in het ontwikkelen en aanbieden van onderwijs is noodzakelijk bij Zuyd om de praktijkvraag van Daelzicht op te pakken. Doel van dit project is het opzetten van een praktijkgerichte interprofessionele leeromgeving waarbij Daelzicht de leeromgeving is. Wij starten deze pilot met tweedejaars studenten van drie opleidingen: CMD, Engineering en Ergotherapie. Er wordt interfacultair gewerkt (onderwijs innovatie) vanuit de principes van User Centered Design en productontwikkeling (technologische innovatie). De output is een handreiking met kennisclip voor docenten met ervaringen die opgedaan zijn in de leeromgeving; het toepassen van technologie in de zorg staat centraal rond het thema 'meer bewegen'.

Project Klinische redeneren: Script Concordance Testing (SCT)
Projectleider Evelien van Limbeek
Faculteit Gezondheidszorg

De Script Concordance Test (SCT) is van originele een toetsvorm voor klinisch redeneren. Het gaat hierbij om het interpreteren van medische gegevens in authentieke cliëntcasuïstiek, waarbij de omstandigheden niet altijd eenduidig zijn. Met dit project willen we het inzetten van SCT als onderwijstoepassing bij het leren klinisch redeneren mogelijk maken. Door studenten inzicht te geven in hun eigen redeneerproces en hen dit te laten vergelijken met de beredening van professionals, maken we studenten bewust competent. Ze zullen hierdoor beter voorbereid zijn op de praktijkstage. Binnen het project gaan we zowel SCT-items ontwikkelen en valideren (AV-M & HBO-V), als ervaring opdoen met het toepassen van SCT in onderwijsvormen (M-ANP).

Project Marketing 2.0
Projectleider Ed Kleingeld
Faculteit International Business and Communication

De vakgroep Marketing van International Business merkte de laatste jaren dat zij meer en meer de aansluiting was verloren op een aantal gebieden: content (de markt vraagt inhoudelijk om andere en nieuwe kennis en meer nadruk op vaardigheden), didactiek (de manier van lesgeven motiveert en activeert studenten en docenten onvoldoende) en ICT (lesgeven vindt veelal nog plaats in een offline omgeving, het leven vindt ook steeds meer online plaats). IB marketing streeft naar de volgende resultaten op didactisch vlak; invoeren van het concept flipped the classroom, studenten met een enthousiaste houding en docenten die weer plezier krijgen in hun vak. Daarnaast zal worden gewerkt aan een platform welke werkvormen ondersteunt van face-to-face onderwijs en online leren (eLearning). Leerlingen kunnen zelf kiezen waar ze willen leren (op school, thuis of ergens anders) en wanneer ze willen leren (onder schooltijd, 's avonds of in het weekend); blended learning.

Project Jaarindeling Conservatorium Maastricht: van klassiek probleem tot samen aan het werk.
Projectleider Susanne van Els
Faculteit Kunsten

De beroepspraktijk voor musici is projectmatig. De opleiding die voorbereidt op deze beroepspraktijk kan niet op die manier werken omdat dat altijd botst met het cursorisch geplande (theorie)onderwijs. Hiervoor zijn (nooit compleet bevredigende) oplossingen her en der in gebruik, nergens echter is een aanpak te vinden die ook aanverwante problemen (verbinding van vakken, motiveren van studenten, samenwerken binnen het conservatorium en met andere kunstvakopleidingen, studentinitiatief en docentparticipatie) oplost. Binnen de onderwijsvisie van ZUYD ligt een uitgelezen kans om dit probleem te tackelen met als uitkomst niet alleen een praktische maar vooral een didactisch sterke oplossing die onze learning community zal verrijken en de studieresultaten zal verbeteren.

Project Feedbackfruits
Projectleider Judith van Hooijdonk
Faculteit Diversen

Docenten zoeken manieren om zowel in de lessen als daarbuiten meer interactie te krijgen met studenten en ook naar manieren om interactie tussen studenten onderling te stimuleren. Tevens willen docenten ook buiten de contacttijd graag meer inzicht krijgen in het leerproces van studenten. Om meer interactie met studenten te creëren, is geen kant en klare en/of afgeronde oplossing beschikbaar. Docenten van verschillende faculteiten kunnen tijdens de pilotperiode hun onderwijs aanbieden via het platform FeedbackFruits. Via FeedbackFruits is het mogelijk om via peers en docenten feedback op onderwijsmateriaal te geven. Met FeedbackFruits wordt het kennis delen, online samenwerken, elkaar stimuleren en actief leren bevorderd; allemaal ingrediënten die dienen ter bevordering van de motivatie van studenten en docenten. Voor dit project wordt vooral gefocust op de technologie erin slaagt nieuwe vormen van interactie te realiseren. Docenten en studenten worden ondersteund door twee campusambassadeurs. Aan het eind van elke moduleperiode worden ervaringen gedeeld in een samenleersessie. Dit Zuyd Innoveert project is te volgen via <http://icto.community.zuyd.nl/2015/03/03/feedbackfruits/>

Project Spirit of Youth
Projectleider Peggy Duckers
Faculteit Sociale Studies en Educatie

De aanleiding voor het project is de transformatie in de jeugdhulp. SoY betreft studenten, professionals en bestuurders door op basis van de Quatro Helix een learning community te creëren waarbinnen samengewerkt wordt. Spirit of Youth biedt een praktijkgerichte leeromgeving die eraan bijdraagt studenten voor te bereiden op de beroepspraktijk waarin interdisciplinair samenwerken steeds meer op de voorgrond komt te staan. Door intensieve samenwerking met lectoraten ontstaat er een verbinding tussen onderwijs en onderzoek. Uitgangspunt hierbij is dat studenten worden gestimuleerd een onderzoekende, ondersteunende en ondernemende houding aan te nemen en te ontwikkelen. Spirit of Youth biedt jongeren zonder zinvolle dagbesteding een leerwerkplaats in de vorm van een stoeterij met 30 paarden waar de jongeren verantwoordelijkheid over krijgen. Ze krijgen (opnieuw) vaardigheden aangeleerd die kansen op participatie vergroten. Zij worden begeleid vanuit de methodiek Equine Assisted Interventions als basis voor het plan van aanpak voor volledige participatie. Studenten vormen de maatjes die de jongeren helpen hun plan te realiseren. Meedoen of denken? Neem gerust contact op!

Project De Toetsing Getoetst
Projectleider Marja Windhorst
Faculteit Hotel en Facility Management

Kwaliteit van toetsing is een belangrijk vraagstuk binnen het hbo-onderwijs. Daarom heeft de faculteit in 2014/15 deelgenomen in een pilot, waarin de toepassing van het prototype van de methodiek De Toetsing Getoetst. Deze methodiek beoogt de kwaliteit van toetsing in een opleiding te analyseren, verbeteren en borgen, waarbij die kwaliteit vanuit een breed perspectief wordt benaderd. De pilot heeft voor beide opleidingen van de faculteit geresulteerd in een positiebepaling m.b.t. de toetskwaliteit en een ambitiebepaling m.b.t. te bereiken verbeterdoelen waaraan in 2015-2016 zal worden gewerkt. Het project is geslaagd als vanaf het studiejaar 2016-2017 de opleidingen op eigen kracht duurzaam werken aan kwaliteit van toetsing volgens de methodiek van de Toetsing Getoetst.

ZIP-ronde maart 2016

Overzicht goedgekeurde projecten

Aan het einde van het studiejaar 2015-2016 zijn door het College van Bestuur zes projecten goedgekeurd die in september 2016 zijn gestart. Wij wensen de projectleiders veel succes met het uitvoeren van hun project en zien uit naar de opbrengsten van hun project.

Ruimtes in de zorg

Projectleiders Renée Verwey en Laura Hochstenbach
Faculteit Gezondheidszorg

Hoe kan ik mijn studenten (nog meer) motiveren tijdens mijn onderwijsactiviteiten?

Projectleider Ellen Siebenlist
Faculteit Sociale Studies en Educatie

Entrepreneurship Zuyd Lab (EZL)

Projectleiders Roy Broersma en Diana Janssen
Faculteit Commercieel en Financieel Management

Vertaalbeheersysteem voor het vertaalonderwijs

Projectleiders Gys-Walt van Egdom en Joop Bindels
Faculteit International Business and Communication

Safe & Sound: Vaktherapie ter bevordering van een gezonde integratie van vluchtelingenkinderen

Projectleider Juliane Tissen
Faculteit Gezondheidszorg

Excellent Chemistry

Projectleiders Jehan Edriouch, Karin Dassen en Nele Coninx
Faculteit Commercieel en Financieel Management

Even voorstellen

Speerpunt Internationalisering

Mieke van Riet en Jeanette Oostijen

Zuyd Hogeschool wil een hogeschool zijn met een internationale oriëntatie op de beroepspraktijk en voldoen aan de daarbij behorende kwaliteitsstandaarden. In het studiejaar 2015-2016 is Internationalisering als speerpunt van Zuyd benoemd. De doelstelling van het speerpunt is om de internationaliseringsprocessen van de opleidingen, diensten en faculteiten van Zuyd te versnellen. De Zuyd medewerkers worden hierbij gezien als rolmodel en katalysator. In 2015-2016 konden faculteiten een projectaanvraag doen voor een project voor een periode van maximaal 1 jaar. Middelen zijn bedoeld als 'aanjaag-geld' van internationaliseringsinitiatieven, en niet bedoeld als vervanging van structurele middelen.

In maart konden er aanvragen worden ingediend. Hiervoor werd het korte format 'projectidee' gebruikt. In een korte pitch lichtten indieners hun ingediende projectidee toe en deze werden beoordeeld op een aantal dwingende en richtinggevend kaders, waarvan de voornaamste zijn dat het curriculum een internationale dimensie krijgt (gereflecteerd in minimaal 15 EC's) en dat Zuydbreed minstens 20% van de studentenpopulatie deelneemt aan studie, stages of afstudeerprojecten in het buitenland. Indien het project idee voldoende potentie had, werden gelden voorwaardelijk toegekend op voorwaarde dat de indiener een projectplan schrijft met behulp van het format 'projectplan'. Deze plannen zijn 15 juni j.l. ingediend en beoordeeld. Onderstaande projecten gaan in het huidige studiejaar van start en moeten tussentijds rapporteren op voortgang en financiën.

Overzicht toegekende projecten 2015-2016 voor uitvoering in 2016-2017

1. **Social work:** Erasmus+ International Parenting Program (IPP)
2. **HMFM:** Virtual classroom voor internationaal kennisnetwerk
3. **Student Services:** Successful studying with foreign languages
4. **People & Business Management:** Cross Cultural Awareness
5. **Kunsten:** Zuyd Kunsten gaat voor Europa
6. **CMFM:** Internationalisering CM en FM
7. **HJO:** Internationalisering HJO
8. **Health:** Doorontwikkeling Advanced Health Care en Global Health
9. **Bèta:** nog nader te bepalen

Aanbevelingen aan de indieners van projecten in studiejaar 2015-2016 richtten zich op met name op: focus, benoemen concrete resultaten, een strategische aanpak en inbedding binnen Zuyd (o.a. koppeling lectoraten en andere initiatieven). De verwachting is dat de stuurgroep bij de aanvragen in het studiejaar 2016-2017 nog sterker op deze indicatoren zal sturen.

Mieke van Riet werkt als International Project Manager bij de Dienst Onderwijs en Onderzoek.

Jeanette Oostijen is directeur van de Faculteit International Business and Communication en trekker van het speerpunt Internationalisering.

Zuyd Professional: goed op weg

Ed Bosschaart

In het voorjaar van 2014 bleek dat de deeltijd er in Nederland beroerd voor stond: met steeds minder inschrijvingen leek de deeltijd op doodlopend spoor te zijn beland. Dat gold ook voor Zuyd. "Meer flexibilisering is noodzakelijk om het tij te keren": zo signaleerde Rinnooy Kan met zijn commissie. OC&W wilde Leven Lang Leren daadwerkelijk stimuleren en bedacht het programma "flexibel en vraaggestuurd onderwijs" dat op 1 september 2016 de start van flexibel deeltijdonderwijs mogelijk moest maken.

Het tij veranderd

In het najaar van 2014 groeide het besef dat Zuyd voor professionals duurzaam van betekenis moest zijn. Zuyd had naast goede programma's ook veel extra's te bieden; denk o.a. aan onderzoek, de expertisecentra en de samenwerking met het werkveld. Een belangrijke voorwaarde voor succes: de deeltijd mocht er niet meer als een uitgeknepen theezakje bij bungelen, maar moest dezelfde positie als de voltijd krijgen. Vlak voor de zomer van 2015 stelde Zuyd zich de ambitie om een organisatieverband in het leven te roepen dat zich moest richten op onderwijs aan professionals. Het doel was om niet alleen over een paar jaar ruim 700 professionals per jaar voor deeltijd in te kunnen schrijven, maar ook een groot aantal professionals te binden met kortlopende cursussen, masterclasses, workshops, maatwerk, enz. Oh ja snelheid was geboden. Op 1 september 2016 zouden de deuren van de nieuwe organisatie geopend moeten worden.

Werk aan de winkel

Een team van vier medewerkers kreeg na de zomer van 2015 de taak om als kwartiermakers op te treden. Het zgn kernteam bestond uit Jos Maas, Frits Benjamins (die speciaal voor deze klus zijn pensioen met onbepaalde tijd wilde uitstellen), Maud van Doveren en ondergetekende. De mouwen konden opgestroopt worden want er was veel werk aan de winkel. Het omvangrijke programma om de nieuwe organisatie te realiseren omvatte o.a.:

- Organisatie en governance: opbouwen accountorganisatie, sturing en governance, werving en personeelsbeleid, businesscase
- Onderwijs en onderzoek: portfolio van contractactiviteiten, professionalisering, integratie van 6 pilots flexibilisering, aansluiting lectoraat
- Marketing en communicatie: relatiemanagement, naamgeving en bekendheid, website

Agile: de moed van imperfectie

Om binnen een jaar al dat werk te kunnen doen, was het noodzakelijk om ontwikkelingsgericht te gaan werken; d.w.z. geen blauwdrukken of dikke minitieuze projectplannen maar al werkend ontwikkelen. Voor Zuyd tamelijk revolutionair omdat niemand de zekerheid op succes kon garanderen. Er was slechts één zekerheid: niets doen leidt zonder meer tot verlies van de markt van professionals. Dusniets doen was geen optie. Tevens werd vanaf het begin heel Zuyd nauw bij de ontwikkelingen betrokken onder het motto: Zuyd Professional is van ons allen.

Groeïend succes

Een deel van het succes is dat de mensen in het kernteam elkaar goed aanvulden, gezond eigenwijs, vastberaden waren en over de nodige tactische en strategische vaardigheden beschikten. Een gouden greep was de vorming van een vereniging van eigenaren (vve) om het draagvlak onder directeuren te vergroten. Het indienen van de aanvraag voor de pilots flexibilisering bij OC&W midden oktober 2015 en niet veel later de daadwerkelijke start van de pilots, zorgde voor een flinke boost. Zeker toen begin januari duidelijk werd dat Zuyd met haar aanvraag zeer hoog scoorde (een derde plaats op een totaal van 40 aanvragen). Eind december werd de organisatie als Zuyd Professional gedoopt. Steeds meer medewerkers raakten betrokken en enthousiast: in de projectgroepen die de pilots ontwikkelen, de werkgroepen die de pilots ondersteunden, de lectoren met diverse onderzoekers, de accountgroepen, enz. Sinds de jaarwisseling was het kernteam versterkt met de voorzitter van de vve, Peter Princen. Mede door zijn strategische inzichten werden de contouren van ZP steeds meer zichtbaar. Met de komst van de directeur, Linda Hendriks, kreeg ZP niet alleen een gezicht naar buiten maar ook een daadkrachtig en ideeënrijk leider.

Goed op weg

In een jaar veel bereikt ruim 10% van de medewerkers zijn eind juni 2016 een of andere wijze bij ZP betrokken. Nu op 1 september a.s. de winkel open gaat is het zaak de organisatie een stabiele basis te geven, het portfolio uit te breiden en vooral veel professionals te binden. Over een paar jaar moet Zuyd Professional niet alleen zijn eigen broek op kunnen houden maar vooral bekend staan als de partner voor werkend Zuid-Nederland. De Zuyd Professional heeft het doodlopende spoor inmiddels verlaten en koerst nu naar het hoofdspoor in een steeds hogere versnelling. Een reis die nog langs veel stations zal leiden. We gaan ervan uit dat op elk station meer mensen zullen instappen.

Ed Bosschaart werkt als beleidsadviseur bij de Dienst Onderwijs en Onderzoek.

Nawoord

Een pas op de plaats

Soms krijg je de beste voortgang als je even stil blijft staan om je af te vragen, wat we ook al weer wilden bereiken? En waar we nu mee bezig zijn?

Kenmerkend voor Zuyd is dat er met veel enthousiasme wordt gewerkt aan innovatie. Maar daardoor nemen we niet altijd voldoende de tijd om echt stil te staan bij wat er nou precies aan de hand is, wat allemaal met elkaar samenhangt met het probleem dat we willen tackelen of de ambitie die we willen realiseren.

Dat zien we ook bij de projecten in het programma Zuyd Innoveert. Projecten die allemaal ertoe bijdragen dat we hoogwaardig en inspirerend onderwijs voor onze studenten ontwikkelen. Er wordt met veel enthousiasme gewerkt aan de innovatieprojecten. Door de voorbereiding op de projectuitvoering (de pitch en het maken van het projectvoorstel) hebben de betrokkenen op het netvlies wat ze willen bereiken. Tegelijkertijd is de praktijk veelal weerbarstiger dan vooraf was ingeschat en dat leidt er toe dat de beoogde ambities geregeld moeten worden bijgesteld en maar ten dele worden gerealiseerd. Maar juist door de projecten worden er ontwikkelingen in gang gezet. En de betrokkenen ontwikkelen expertise die ook na de projectperiode relevant blijft voor weer nieuwe uitdagende activiteiten.

Eigenlijk is het dat wat al die projecten tezamen aan duurzame opbrengst bewerkstelligen: een versterking van de bekwaamheid binnen Zuyd voor het realiseren van onderwijsinnovaties.

Het heeft ons als programmamanagement aan het denken gezet over de komende jaren. Zoals u wellicht weet, loopt het programma Zuyd Innoveert tot en met het studiejaar 2016-2017. Voor ons reden om het afgelopen studiejaar al te

beginnen met stil te staan, na te denken over een vervolg op het programma Zuyd Innoveert en ons af te vragen wat we nou precies willen bereiken en waar Zuyd de meeste behoefte aan heeft?

We willen graag de onderwijsinnovatiebekwaamheid verder stimuleren. De afgelopen jaren hebben we dat gedaan door Zuyd-collega's uit te nodigen en te faciliteren voor het opzetten en uitvoeren van onderwijsinnovatieprojecten. Voor de periode ná Zuyd Innoveert kiezen we voor een andere werkwijze. In plaats van een focus op projecten willen we in het vervolg de focus leggen op communityvorming en een setting creëren waarin Zuyd-collega's die aan onderwijsinnovatie werken, de mogelijkheid krijgen om met en van elkaar te leren over innovatie en elkaar mogelijk ook met raad en daad bijstaan. Het wordt een setting waarin kennis ontwikkeld en gedeeld wordt, die aansluit bij de noden en ambities van de deelnemers en waarbij er ook aandacht bestaat voor Zuyd-brede implementatie van de inzichten. Inhoudelijk zal in eerste instantie de focus liggen op Zuyd-collega's die zich bezig houden met innovatie-activiteiten op het terrein van het ontwerpen van curricula en alles wat daarbij komt kijken.

Qua aansturing gaat er een verbreding plaatsvinden. Lag tot op heden de taak van het programmamanagement bij ons beiden, in het vervolg zullen ook lector Paul Hennissen en de onlangs benoemde lector Hendrik Drachsler een sturende rol gaan vervullen. We zijn daar erg blij mee! Daarmee kan de community rekenen op betrokkenheid van alle vier de onderwijslectoren binnen Zuyd.

Dit studiejaar nemen we de tijd het idee van de community verder uit te kristalliseren en iedereen binnen Zuyd te informeren, te enthousiasmeren en feedback te vragen. Tegelijkertijd willen we Zuyd Innoveert op een goede manier gaan afronden en willen we zorgen voor een transitie naar het vervolg op dit programma. Kortom, dit jaar is een spannend jaar met afronden, oogsten en opbouwen tegelijkertijd. Het is een pas op de plaats met de bedoeling daarna meer vaart te kunnen maken!

We maken van de gelegenheid gebruik om projectleiders en hun teams, de juryleden, de stuurgroep en de klankbordgroep te bedanken voor hun bijdrage aan Zuyd Innoveert in het afgelopen studiejaar. We wensen dat 2016-2017 weer een mooi innovatief jaar wordt!

Wij hebben er zin in, u zult nog van ons horen!

Marcel van der Klink en Dominique Sluijsmans
Programmamanagement Zuyd Innoveert

oktober 2016

Kernteam Zuyd Innoveert

Marcel van der Klink

Dominique Sluijsmans

Sandra Bösch

Zuyd

Postbus 550

6400 AN Heerlen

www.zuyd.nl

info@zuyd.nl

Colofon

Uitgave Kernteam Zuyd Innoveert

Tekst Kitty Kwakman, Dominique Sluijsmans, Marcel van der Klink, Lex Sanou,

Ed Bosschaart, Mieke van Riet, Joyce Ketelaars

Eindredactie Dienst Marketing en Communicatie

Vormgeving Lückert Design, Sittard

Fotografie Klaus Tummers

Drukwerk Schrijen-Lippertz, Voerendaal

